NĂM THỨ NĂM SỐ 135

Số 135

Đuốc nhà nam

BÁO-QUÁN VÀ TÒA SOẠN
72 Rue Legrandière — Dây thép nói số 696

Chủ-nhiệm : NGUYỄN-PHAN-LONG

Quản-lý : NGUYỄN-VĂN-SÂM

THỨ SÁU 7 DECEMBRE 1934

GIÁ BÁO

MỘT NĂM	13$00
SÁU THÁNG	7 00
BA THÁNG	3 50
MỘT THÁNG	1 20
MỖI SỐ	0 06

N° 4482

Chung quanh việc kết-liên với cái nhà trồng lúa mì bên Pháp

CÁI THÁI ĐỘ QUÁI GỞ CỦA ÔNG OUTREY

Thường thường, một việc làm gì mà được mọi người tán-thành là việc đúng đắn, độ là lẽ cố nhiên, nhưng có đôi việc mình để xướng ra, có một số người phản đối, mà nó lại là việc phải, vì trong sự phản-đối ấy bao giờ cũng có nguyên-do xúi giục hết, chính đó mới là những cái trường hợp riêng.

Đây chúng tôi muốn nói về việc Hội-đồng quản-hạt gởi thơ cho hội liên-hiệp các nhà trồng lúa mì bên Pháp mà vừa rồi, ông tổng-trưởng Thuộc-địa Rollin đã tỏ ý không tán thành đó.

Nếu cứ nhắm ngay vào lời nói của ông tổng trưởng Rollin thì chắc có người cho cái việc làm của Hội đồng quản-hạt đó là không đáng đâu là đâu cả.

Nhưng cứ bình tĩnh mà xét cho kỹ, thì tự nhiên phải công nhận rằng Hội-đồng quản hạt gởi thơ cho liên đoàn phe lúa mì bên Pháp là một việc nên làm, và cái lẽ « không tán thành » của ông Rollin cũng là lẽ thường vì trong cái chỗ không tán thành đó biết đâu nó chẳng có một cái nguyên do gì mà chúng ta không thể hiểu được.

Ông Rollin là người của Chánh phủ - Thượng-quốc, một lời nói của ông thật ra là như đinh đóng vào cột, nên chúng ta cứ nghe mà để dạ là đủ rồi.

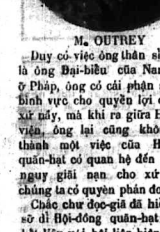

M. OUTREY

Duy có việc ông thân sĩ Outrey là ông Đại-biểu của Nam-kỳ ta ở Pháp, ông có cái phận sự phải bênh vực cho quyền lợi của dân xứ nầy, mà khi ra giữa Hạ-nghị-viện, ông lại cũng không tán thành một việc của Hội-đồng quản-hạt có quan hệ đến sự cứu nguy giải nạn cho xứ ta, thì chúng ta có quyền phán đoán đến.

Chắc chư đọc-giả đã hiểu rằng sở dĩ Hội-đồng quản-hạt gởi thơ kết liên với hội liên-hiệp các nhà trồng lúa mì bên Chánh-quốc là chỉ có cái chủ ý yêu cầu bội ấy giúp sức cho xứ ta được chế độ tự trị quan - thuế và chế - độ tiền tệ của Đông dương được cải cách. Được hai việc ấy thì lúa gạo của Nam kỳ ta mới kiếm được trở lại những thị trường cũ bên Viễn-đông nầy để tiêu thụ, kẻo hiện giờ giá lúa bị sụt xuống nhiều lắm cho khắp cả xứ phải nguy nan đó khổ.

Thế mà hôm 30-11-34 vừa rồi Hạ nghị viện nhóm để bàn cải về công nhu Thuộc địa, ông thân sĩ Outrey lại ra trước Hạ nghị viện mà tỏ ý không tán thành cái việc Hội đồng quản hạt Nam kỳ yêu cầu chế độ tự trị quan thuế.

Đó chính là cái thái độ quái gở của ông thân-sĩ Outrey, nhưng nó đi bằng nhiên ông ta ra mặt nghịch với Hội-đồng ở xứ nầy, là vì sự tự thủ của ông mà ra.

Nguyên hôm hội đồng nhóm bàn tính việc gởi thơ cho hội liên hiệp các nhà trồng lúa mì bên Pháp và có nói đến việc gởi cho ông Outrey một bổn sao của bức thơ ấy, ông De Lachevrolière có nói rằng « ông Outrey không thấu rõ tình hình xứ Nam kỳ thì có lẽ ông không tận tâm giúp sức cho bức thơ nầy được kết quả mỹ mãn đâu.»

Chỉ có mấy câu nói của ông De Lachevrolière đó mà ông đại biểu Outrey đem lòng thù oán Hội đồng quản hạt Nam-kỳ.

Cũng vì sự thù oán ấy nên hôm 30-11-34, tại Hạ-nghị-viện ông mới đem việc lỗi thổi trong văn-phòng chưởng-khế của ông Mathieu là nghị-trưởng Hội-đồng quản hạt ra nói rất dài và ông trách sao pháp luật ở Đông dương lại không nghiêm khắc với các vụ lỗi thôi của mấy ông chưởng khế ?

Chủ ý của ông Outrey là để công kích ông nghị-trưởng Mathieu, chớ kỳ thật đối với vụ gian lận của chưởng khế Durban ngoài Bắc ông Outrey vẫn bình vực mà, vì nhiều lẽn ông đã can thiệp cho vụ ông Durban, ai cũng đều biết.

Ông Outrey nghịch với Hội đồng quản hạt, nghịch luôn với ông Mathieu là người lâu nay vẫn thân mật với ông ta và vẫn giúp ông ta nhiều việc lớn lao hệ trọng.

Chính trong những cuộc tranh cử hồi năm 1924 và 1928, ông Mathieu đã đi vận-động tiền bạc để cho ông Outrey dùng mà đắc thắng trong những cuộc tranh cử ấy.

Còn việc lỗi thôi về phòng văn chưởng khế của ông Mathieu thì toà án ở đây đã chấp các đơn kêu nài và đã xét xử minh bạch. Chớ đâu có phải đụng thứ, mà hầu ông Outrey phải đem ra nói tại Hạ nghị viện làm chi ? Còn những việc như cái cách chế độ tiền tệ Đông dương, yêu cầu cho Đông dương được tự trị về quan thuế, sao ông đại biểu Outrey không chật vân giùm để di vuốt đuôi ông tổng trưởng Thuộc địa là cái nghĩa lý gì?

Cái thái độ của ông Outrey quái gở thật.

Cái phận sự của ông Outrey chỉ có thế chăng ?

* *

Giá lúa gạo trong mấy năm gần đây bị sụt một cách rất dữ dội, tình hình nông nghiệp ở xứ ta đương đứng trong cảnh cực kỳ nguy khốn.

Phải làm cho giá lúa gạo cao lên, đó là một việc cần yếu. Nhưng đôi với việc làm cho tăng giá lúa gạo lên thì quan Thống-đốc Pagès nói rằng : « Chúng ta chỉ phải chờ ở thời cuộc bên ngoài đưa nó lên cao. »

Lúa gạo Đông dương cần phải có chỗ tiêu thụ, mà các nhà trồng lúa mì bên Pháp thì hàm he đòi hạn chế nhập cảng hay đánh thuế nhập cảng lúa gạo Đông dương vào đất Pháp, còn các bạn hàng cũ của Đông dương ở Viễn đông thì bị những cái bàng rào quan thuế kia làm mất hết.

Đó là một việc lớn của nông dân xứ nầy, bởi vậy Hội đồng quản hạt gởi thơ trông cậy ở các nhà trồng lúa mì bên Pháp giúp sức vào trong việc yêu cầu được chế độ tự trị quan thuế và cứu đổi vấn đề tiền tệ, mà sao ông Outrey lại không tán thành ?

Chúng tôi tưởng sau khi bức thơ ấy gởi đến Pháp quốc rồi, có một số người rục rịch, số người ấy chính là tay chưn của bọn đại tài chủ ở đây lo vận động cho những điều yêu cầu của chúng ta không thành tựu, vì thành tựu thì có thiệt hại đến quyền lợi của bọn đại tài-chủ ấy.

Về sự có kết-quả hay không thì chúng ta để cho thời gian trả lời, nhưng sự thật thì cái ảnh hưởng của bức thơ ấy ở Pháp đã đưa cho chúng ta thấy rồi đó.

H. T.

Ông Bernard

được quyền chức chánh Giám-đốc sở Học-chánh Đông-dương

Theo nghị định của quan Toàn-quyền ngày 3 Décembre, ông Bernard G. Alfred, giáo sư hạng nhứt vừa cấp Cao đẳng được bổ quyền chức chánh Giám đốc sở Học chánh Đông dương.

Trò đời...

MỘT ĐIỀU YÊU-CẦU RỦI-LÝ

Chư độc giả thường đọc báo, chắc thấy rõ rằng hiện nay các nhà đương cuộc Tàu lấy lẽm khổ lắm cho cái dân tộc « con trời » mình trốt đủ có nên văn-minh lối cổ mà ngày nay đó cho lần sống vẫn minh Âu-hệ tràn vào xô đổ hết! bao nhiêu những cái tinh ba quốc tấy cũ, làm cho luân thường đão ngược, đạo đức chẳng xuôi.

Khi trông thấy cái tình thế đáng thương đáng tủi ấy, chắc mấy đàng lớn của chánh phủ Nam-kinh phải than vẫn thở dài, ngẫn ngang tấc dạ

Vì vậy mà nhà độc-lái Trường-giới-Thạch mới đề xướng lên cái « đời sanh hoạt mới » (la vie nouvelle) và có nhiều ông quyền cao tước lớn đã ra tịnh cầm bọn thanh niên nam nữ cởi tay dì rảo ngoài đường hay cùng nhau lâm chung một con nước, nẻ cầm bọn mạ đăng phụ nữ đàn bà mới ăn mặc lỗa lồ, để bày cảnh tay ông chơn ra đó chăng ?

Cho đến lẽ kỷ niệm đức Thánh Không, trước kia chánh phủ Nam-kinh vẫn thờ ở lãnh đạm mà năm nay lại làm một cuộc lễ rất long trọng.

Thật vậy, hiện nay, người Tàu đã hồi tỉnh ngộ, họ đã biết chú trọng về luân lý đạo đức như trước kia rồi.

Mới đây viện lập-pháp Nam-kinh có sửa lại điều khoản 223 trong bộ luật của dân quốc Tàu như thế nầy : « Người đàn bà nào có chồng mà đi thông gian với trai thì bị phạt mười năm tù trở xuống », đó cũng là một việc có ý nghĩa về cuộc duy trì phong hóa và bồi bổ luân thường của dân Tàu vậy.

Nhưng quái gở thay ! Sau điều luật ấy chỉ nói về đàn bà, còn bọn đàn ông có vợ đi thông gian ngoại tình làm cho gia đình xiêu đổ, phong hóa bại hoại thì lại không đề động đến ? Lẽ là mấy ông gốc trong viện lập pháp Nam-kinh chỉ cầm tức với bọn phụ nữ mà thôi, bọn gái lang thăm, mà quên rằng trong ít nữ « rạng rỡ » kia cũng vẫn có những kẻ lăng nhăng mà. Nếu không thì bọn « quân thoa » thông gian với ai ?.

Cũng vì cái chỗ bất bình đẳng đó mà vừa rồi các đoàn thể phụ nữ Tàu mới lũ chúc một cuộc biểu nghĩa lớn lao để làm đơn gửi cho viện lập-pháp phải thêm vào điều luật ấy như vầy : « Người đàn ông nào có vợ mà đi thông gian với gái bị phạt một năm tù trở xuống », như vậy mới là bình đẳng chớ.

Đàng-Giang tôi cho phụ nữ Tàu yêu cầu như vậy thật hay lắm chỗ nói

Chớ cái gì mà bên nữ-giới, người làm quấy, thì bị trừng trị, còn bên nam giới kẻ làm quấy lại được thong thả đương thứ, có phải rõ ràng là mấy ông trong viện lập pháp Nam kinh chỉ muốn để ép phái yếu đó không ?

Chắc nay mai gì đây, điều thinh cầu của phụ nữ Tàu cũng được chấp chuẩn để trừ tuyệt cái bọn đàn ông muốn làm chuyện lôi bại cũng không chừng.

Xem như ở Lào, vẻ việc trai gái thông gian, lần đầu bắt được thì chỉ trai bị phạt, vì thường thường mấy ông mấy cậu có cái tài Sô-khanh, đi quyến dỗ đàn bà con gái làm chuyện bậy bạ, đến lần sau bắt được thì người gái mới bị phạt, bị phạt vì họ ưng thuận việc bậy bạ ấy.

Còn ở xứ mình đây, hồi trước, người đàn phụ đi ngoại tình mà bị bắt thì đem thả bè trôi sông với kẻ gian phu, cách trừng phạt như vậy, tưởng không có gì là bất công hay bất bình đẳng hết cả.

Bởi vậy Đàng Giang tôi cho điều yêu cầu của bọn nữ-lưu-báo họ Trường trừng lý lắm.

Nếu điều yêu cầu nầy mà được chánh phủ Nam kinh chấp chuẩn thì ngay cho những đức ông chồng « hảo ngọt », bỏ vợ nhà đêm than ngày khóc, mà đi nuôi vợ nhỏ, đi « o mèo » quanh năm chẳng thăng.....

ĐÀNG GIANG

Sau khi Kirow bị ám-sát ở Léningrad

Theo tin ở Nga ngày 4 Déc... vừa rồi thì thi-thể của một nhân-vật trọng yếu trong chánh-giới Nga-sô-Việt bị ám sát bữa ấy ở Léningrad nay đã đem về Mốt cu. Quân chủng lao-động ở Mốt cu đi đón rước trước quan tài, và chính tay của Staline, Molotov, Vorochilof đem đỡ cái quan tài ấy trên xe.

Sau khi Kirow bị ám sát thì viên thủ hiến quân trị chánh thành Léningrad và nhiều người chuyên trách khác đều bị cất chức và bị đem ra toà án xử phạt về tội lơ-đinh sơ sót.

Nạn xe hơi ở gần miền Mi-môt

Một người Tây thiệt mạng và một người bị thương nặng

Hôm 4 Décembre, bồi 8 giờ mai, có một người xe hơi xảy ra ở Mi-môt rất ghê sợ. Nguyên nhơn tay nạn nầy ra sao thì chưa có tin gì rõ ràng được.

Nhưng người ta hay rằng có một người Pháp là M. Torre có đón điền cao su ở miền Mi-môt đi cùng với một người chủ đồn điền khác là M. Wolher lên xe hơi về Saigon.

Khi xe chạy khỏi miền Mi-Môt được 18 cây số gặp khúc quanh gắt quá, chiếc xe phải lật úp. M. Torre bị chiếc xe đè bể nát đầu chết ngay lúc ấy, còn M. Wolher văng ra ngoài đồng, cườm tay mặt gãy và bị nhiều vết thương khác nữa.

Khi người ở đồn điền Mi-Môt hay liền chạy đến đem M. Wolher về cứu cấp, còn thi thể của M. Torre thì chở đem về Kompong-Cham.

Vụ chở hàng-hóa lậu

ở Ba Ngòi sẽ ra tòa

Vụ chở hàng hóa lậu nầy kẻ mới phát giác ra thì chúng tôi đã thuật rồi và chắc chư độc giả còn nhớ.

Theo lời trạng sư Valery, biện hộ cho bị cáo Du phu Ward yêu cầu, bốn hồ sơ vụ ấy đã gởi xuống Cầnthơ và hiện nay gởi đã trở về Saigon rồi.

Hai người Tây đoàn ở Ba-Ngòi là M. M. Najal và Brosse và Du-phu Ward bị cáo trong vụ nầy và chắc đến tháng Janvier tới toà án sẽ đem ra xử.

Người Mỹ mới làm một cái máy chụp hình không-lồ

Một cái máy cân nặng 14 tấn

Ở bên Anh người ta đã làm xong một cái máy chụp hình nhỏ nhứt thế giới, thì ở bên Mỹ người ta lại chế ra một cái máy chụp hình lớn nhứt hoàn-cầu.

Cái máy nầy dùng để sở khám đạc chụp họa đồ cho chắc chắn.

Máy cân nặng 14 tấn. Trong phòng tối cái máy, người thợ chụp hình có thể ở luôn để rửa kiểng hình. Trong đó có đủ khí cụ về việc chụp và rửa hình.

Chung quanh Pencan bị chém

Quan bố-thẩm điều tra về vụ nầy vẫn chờ đợi những lăng cớ đích thật.

Sở mật thám bên Khánh - hội có đôi người chứng Marie Tập ra hỏi nhưng và không có khai việc gì quan hệ cả, và lại chỉ khai những việc mâu thuẫn nhau làm cho những lời khai ấy có thể nghi ngờ.

Còn Ba Lâu vẫn phản khảng và kêu nài rằng mình vô tội.

TẠI ĐẠI HỘI-ĐỒNG

Phiên nhóm cử các ban làm việc

Ông Malpuech, Đại biểu xứ Lào đắc cử nghị trưởng — đại-biểu Nam-kỳ « bẩy » ông Vũ-văn An ra tranh ghế phó nghị-trưởng Annam với ông Nguyễn-văn-Vinh

Đúng bốn giờ chiều thứ ba, đại Hội-đồng nhóm lại để cử nghị-trưởng và các ban làm việc. Ông Tissot vẫn còn làm chủ tịch. Có vài ông nghị Tây Nam đến trễ sau khi đã bỏ thăm cử viên nghị-trưởng.

Bữa trước, các bạn Tây có ý muốn cho ông Tissot Thống-sứ hàm ở Bắc-kỳ làm nghị-trưởng. Song đến chừng nhóm lại, toàn thể đại biểu có ý muốn cử một viên Đại-biểu của xứ Lào làm nghị-trưởng vì mấy kỳ đại Hội-đồng trước xứ Lào chưa có lần nào được bầu làm nghị-trưởng.

Thành thử không ai ra tranh cử ghế nghị - trưởng với ông Malpuech cả.

Kết-quả ông Malpuech được bầu làm nghị-trưởng với 38 lá thăm. Có 7 lá thăm trắng và hai lá bị hủy. Bầu nghị-trưởng xong đến phiên cử hai chức phó nghị-trưởng Tây và Nam.

Phía người Pháp chỉ có ông De Lachevrolière còn phía người Nam thì rụt rịt nhiều lắm, song rốt cuộc chỉ có một mình ông Nguyễn-văn-Vinh. Ông chủ tịch bèn còn ai ra tranh nữa không thì ông Trần-văn-Khá (thay thế cho ông Bùi-quang-Chiêu) đứng lên xin chủ-tịch Hội-nghị cho phép ra ngoài ba phút để bỏ ý-kiến hết thảy đại-biểu Nam-kỳ.

Đại-biểu Annam Nam-kỳ đều đi ra ngoài với ông Vũ-văn-An đại-biểu Bạc-liêu để bàn tính chi trù cô ông Đề-quang-Trứ, người được chánh-phủ cử ra, còn ở lại thôi.

Sau ba phút bàn tính, trở vào Hội-nghị, đại-biểu Annam Nam-kỳ « đầy » ông Vũ-văn-An ra tranh ghế phó nghị-trưởng với ông Nguyễn-văn-Vinh.

Kết quả ông De Lachevrolière đắc cử phó nghị-trưởng phía người Pháp với 45 lá thăm trong số 4 người bỏ thăm.

Ông Vinh được 24 lá, ông An được 21 lá. Có hai lá thăm trắng và một lá bỏ cho ông Neumann.

Phía người Nam chưa ai dùng thăm đắc-cử nên phải cử lại.

Đương lúc bỏ thăm cử lần, ông Vũ-văn-An đứng ra xin rút tên, nhường ghế phó nghị-trưởng lại cho ông Vinh. Song đã lỡ bỏ thăm rồi... Kết-quả cuộc bỏ thăm lần thứ nhì ông Vinh 32 lá đắc-cử, ông An 13 lá. Có hai lá thăm trắng và một lá bị hủy.

Cử hai chức thơ-ký người Nam và người Pháp: ông Neumann và Trần-văn-Khá đắc cử với số thăm đồng nhau : 40 lá.

Cử xong, ông Tissot nhường ghế chủ-tịch lại cho ông Malpuech.

Ông Malpuech lên ngồi ghế nghị-trưởng có đọc mấy lời vắn-tắt, trước cảm ơn hội-nghị đã cử mình, sau để lời tán-dương công nghiệp quan cố Toàn-quyền Pasquier. Ông nói thêm rằng hiện

(Coi qua trương 8)

Khi quan Toàn-quyền Robin, ông Châtel, phó Toàn-quyền, quan hai Gallan đến Phòng Thương Mãi, nhạc nổi đánh bài «Marseillaise»

NỬA THÁNG LÀM TÀU TRONG SỞ BA-SON

VIII

Chiều hôm ấy, sau khi ra cửa, hai Bạch đồn tôi lại mà bảo ý xử huề vội nhau. Tôi cung hàng lòng.

Một buổi sáng. Khi vào trong sở, thì chiếc Astrolabe đã chạy đi đâu mất, không còn dấu ở chỗ cũ nữa.

Về sau, có người cho chúng tôi hay rằng: chiếc Astrolabe đã vào nằm trong Ụ Lớn rồi. Thế là cây đinh nằm trong con mắt của hai Bạch đã được nhổ ra vậy. Khởi sự từ hôm nay, anh em chúng tôi cứ đi thẳng một mạch vào trong Ụ-Lớn mà mà, khỏi phải trông thấy những sự trái tai gai mắt nữa.

Vào tới Ụ Lớn, thấy cửa Ụ mở hoát, nước trong Ụ đầy, Chiếc Astrolabe đã nằm lềnh bình trong Ụ. Bon thợ làn của Sở Ba Son (sempbandrey) đang trói leo hụp xuống để đóng những vấu hai bên hông tàu, đang đổ nước dưới rốt, chiếc tàu sẽ đưa nằm vững vàng trong Ụ, không nghiêng lắc.

Chúng tôi đứng trên mặt đất đưa bên Ụ, mà coi bon thợ làn ấy làm việc. Trên tàu, quan binh lăng-xăng chạy lên chạy lui, để dọc suất cho ai nấy làm việc mau lẹ.

Bon thợ làn ấy rất giỏi dàn, lại thêm có kinh nghiệm nhiều trong nghề nghiệp, nên chẳng bao lâu mà chiếc Astrolabe nằm vững vàng trong ụ. Hai bên hông tàu chồi bằng những cây to lớn tài chắc chắn, tuy nước trong ụ đã rút đi đâu mất hết, mà chiếc tàu cũng không nghiêng lắc.

Cửa ụ đóng lại, mấy bơm nước lần lần tống nước trong ụ ra ngoài sông. Đến lúc nước rút cạn, trong ụ còn lại rất nhiều tôm, cá. Bon dân thứ tranh nhau mà bắt coi vui lắm. Nghe nói những người thợ làn chuyên làm việc trong ụ ấy ăn tiền công khá lắm. Vì cái nghề ấy quá nguy hiểm, nên mới mở cửa ụ, mấy người thợ ấy đều có lãnh một số tiền tư trong khi hành sự.

Lúc ấy trên tàu đã bắc cầu thang cho dân thợ xuống mần. Hôm nay có cả thợ sắt, thợ khâm trên sở Ba-Son xuống dưới tàu mần chung với chúng tôi nữa.

Vì vậy nên quang cảnh trong tàu bữa nay có vẻ ồn ào náo nhiệt hơn thường khi. Mà bọn chúng tôi cũng mần việc năng nề cực nhọc và nguy hiểm hơn mấy ngày trước nhiều.

Cái Ụ tàu thì sâu, mà thang khắt ác nghiệt lại bào chúng tôi phải treo « cù lập » trước mũi tàu mà gỡ sét cao sơn.

Cái « cù lập » thì nhỏ, hai sợi dây cột lại mỏng mảnh. Ngồi đồng đưa trên cái « cù lập » trông xuống dưới đáy Ụ tàu mà bắt ngộp ! Dưới Ụ tàu lại xây toàn bằng đá xanh, nếu rủi tuột xuống, thì thịt nát xương tan, chết là không kịp ! Ghê quá !

Đối với một việc làm nguy hiểm như vậy, mà anh em lao động vì nghèo đói nên cũng bao gan đánh liều làm lung như thường. « Mà không mần, thì lấy tiền đâu mà mua gạo cho vợ con ăn ! » Câu nói thông thiết ấy đã thốt ra ở cửa miệng của người trong bọn chúng tôi.

Trên tàu, bon mạch-lo Tây và Nam đều khởi-công làm việc coi sót-sang lắm. Bon thợ trên sở Ba-son xuống, thợ khâm thì lo trét lo khâm những vàn tàu bọc. Thợ sắt thì xỉ-cạ bùa di nên vào vỏ tàu, coi chỗ nào hư thì vá lại. Còn ở dưới lường tàu, thì cu-li « la-tách » cũng thấy Ba-lường đang chống mấy cây tre mà bắt thành cái thang để dựng cạo và sơn cái lường tàu lại. Tiếng la nện ầm-ầm, tiếng cạo sơn rột rạt hòa làn với tiếng mấy chạy, tiếng của mấy người Tây la lối, lẫn huyên-náo vang-dậy khắp trong Ụ.

Thừa dịp quan Tàu đi vắng, viên Bội Cớ mắc bận việc trên sở Intendance, viên xếp-máy mạc lui-cui làm việc dưới hầm, thừng Khát mắc lo chép biên lang xăng ngoài sau lái tàu. Tôi đi kiếm mấy anh em làm thợ sắt, thợ khâm để bọn mấy vai chuyện hò lôi cần biết !

Gặp một người thợ sắt có thể-lang ngồi trước mũi tàu mà hút thuốc. Gần đó cũng có mấy người thợ khác ngồi nghỉ mát. Tôi bước lại ngồi xe xuống, mà tôi lấy thuốc lá ra mời mấy anh em ấy hút và gây mảng bắt-tri chuyện.

Tôi kêu một bon thợ lá sắt bắt đầu « nhạp đề » hỏi ngay thợ sắt có bao ấy rằng « Ở mần trong Sở Ba-Son mấy đã được bao lâu ?

— « Ở hơn 10 năm rồi ».

— « Tiền công của bậu mỗi ngày được bao nhiêu ?».

—« Hồi trước thì 2 đồng rưỡi. Bây giờ bị bớt còn một đồng chưn cắt rưỡi. »

— « Nghe nói trong sở bớt người mần nhiều lắm, có không ?

— « Có ! sở dân thợ bị thải bớt ra rất nhiều. Bây giờ còn lại chừng bao nhiêu »

—« Người ta phát tiền công cho dân thợ có tự tế không ?

— « Tiền thì vẫn phát đúng kỳ lượn lưu. Mỗi tháng phát 2 kỳ. Hồi đầu bây giờ Tây xâu xa gạo lắm, kỳ tiền nào bọn cũng kiếm chuyện mà « cúp » tiền công của dân thợ không biết bao nhiêu mà kể. »

(còn nữa)

Người Đức lo tuyên truyền chủ nghĩa Hít-lê ở Xiêm

Hiện nay, ở Xiêm có trên 50 người Đức đã lập thành một đảng quốc-gia xã hội để tuyên truyền chủ-nghĩa Hít-lê. Chúng đem dạy bên nhau cách ăn mặc theo sắc phục của bọn quốc gia xã hội ở Đức và tập chào theo kiểu Hitler. Chúng lại còn tập hát bài hát « Horst Wessel » của bọn quốc gia xã hội ở Đức nữa.

Đảng nầy người Đức kêu là « Nazi » (German Association) mà đảng viên đều lánh trách nhiệm đối với đảng, làm sao cho tiếng tăm tiếng và chép lại những tin điển vạn của Hít-lê hồi thăng của vua rồi để tuyên truyền cho các quan viên trở lên ở triều Xiêm.

Thủ tướng Phya Babol ở Xiêm và một người đại biểu Trung Hoa ở đó được đảng nầy làm chức đảng viên danh dự.

Cuộc tuyên truyền chủ nghĩa Hít lê ở Xiêm mới ngày mới bóng bẩy thêm, và phần đông người Xiêm hình như xu hướng theo đức lắm.

Xem như ở vài rạp hát bóng ở Xiêm người ta đã chiếu ra những tuồng của Đức nói về giáo giữ.

Còn ở các nhà trường, thì sự giáo dục quân sự đã buộc phải thi hành rồi. Đó chính là những cái kết quả của cuộc tuyên truyền chủ nghĩa quốc gia xã hội nầy.

Viên đốc-học Louis ở trường Châu-đốc sẽ ra tòa

Lúc trước, các báo có đăng tin viên đốc-học trường Châudốc là M. Louis lấy sùng hơi bắn một người dân bà Annam bị thương.

Tin ấy nay vẫn quả thiệt và chắc chắn M. Louis đã được trát tòa tiểu-hình Châu-đốc đòi ông đến ngày 15 Décembre tới hầu vụ xử ông về tội hung dữ.

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Quán Ven Đường (microfilm Thư Viện Đại học Cornell). Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng.

CHẲNG KHI NÀO!

Bịnh ban bạch, ban điều, ban cua, trái rạ, nóng vùi, chỉ nên dùng :

« BAN-DƯỢC-THỦY HIỆU CON-BƯỚM »

Sẽ kiến hiệu thật mau chẳng khi nào sai !

ĐẠI-QUANG DƯỢC-PHÒNG

27, Boulevard Tổng-đốc-Phương Cholon—Téléphone 19

Muốn chụp hình cho chắc ý khỏi hư, thì đây có máy hiệu LUMIBOX

nầy chụp bằng films 6×9 *kiên đôi* nhằm cách 2 thước, 5 thước và bao xa cũng được.

Toàn bằng loại kim obturateur để chụp chậm và mau 2 kiểu đã nhấm. 2 ốc để chưn đứng, 1 cợi gắy bóp.

Của hãng LUMIÈRE chế tạo dùng với Pellicule Ultra Rapide

LUMICHROME

LUMIÈRE

Films Lumière

BỔ-HUYẾT TỰ LAI-TINH

là thứ thuốc bổ tinh-thần khí-huyết. Ăn không ngon, ngủ không được, trong mình mỏi mệt, đờn bà kinh nguyệt không đều, uống thuốc nầy rất hiệu nghiệm.

Ve lớn.....2$00 — Ve nhỏ.... 1$20

BỔ PHẾ CHỈ-KHÁI-LỘ

Chuyên trị các chứng ho, bất luận gió lạnh, đờn bà có thai đều dùng được. Bà phát bà trăng, tiếng đờn khiếp mọi.

Mỗi ve . . . . 0$40

Xin nhớ nhìn hiệu-kiểm nơi-lô mới là thứ thiệt. Có bán khắp cả Nam-kỳ, Cao-miên và Lào

THÁI-NGUƠN ĐƯỜNG DƯỢC-PHÒNG

77, Boulevard Gaudot -:- CHOLON

(2161)

CLINIQUE DE SAIGON

DƯỠNG-ĐƯỜNG SAIGON

Docteur LÊ-HƯNG-LONG

93, rue Pellerin, Saigon

Tại đường đường nầy có phòng khán bình riêng để tiếp thân chủ hằng ngày, và nhiều phòng để nuôi bình nhân sanh, nếp đặt theo kiểu kiêm thời. Mỗi phòng đều có đường ressort, tủ kiến, bureau, lavabo, bồn tắm hay là douche, sạch sẽ, khoan khoái, cao ráo, mát mẻ và êm tịnh. Có phòng mổ xẻ và đẻ khó, có chỗ riêng để thử máu và kiểm các vi trùng độc.

Cách điều dưỡng rất kỹ lưỡng—Sự ăn uống đúng vệ sanh

TRỊ CÁC CHỨNG BỊNH VÀ CHUYÊN MÔN :

những bịnh về đường tiểu tiện đàn ông và đàn bà : *đau cật thận, bọng đái, phong tình, v. v.* Các bịnh đàn bà : *đau bàn đau huyết, đau tử cung, huyết bạch, sửa tử cung cho có thai, đẻ khó, hư thai v. v.*

Docteur LÊ-HƯNG-LONG

De la Faculté de Médecine de Paris
Lauréat du Prix Tuffier de Chirurgie
Ancien élève de l'Institut Pasteur de Paris

(2120)

Saigon

Tin hèm về vụ đua con gái của Thầy-Thạt bị bắt cóc

Có tin rằng lối 8 h. ở Saigon có mở cuộc đi ra tự bắt cóc [illegible] nhỏ 7 thầy giáo của Thầy Thạt-thế-Lý tại văn-phòng của quan Thống-đốc Nam-kỳ.

Ai cũng biết rằng vụ bắt cóc về việc Thầy Thạt [illegible] gần đây [illegible] hiểu rõ rằng nên nhớ [illegible] tình cảm [illegible] tài điều tra [illegible] cho [illegible].

Một cuộc thảo-cứu về thành Saigon buổi xưa

Vì có [illegible] của Bảo-[illegible] Saigon, nên bạn [illegible] viên « Cựu Saigon » phân cuộc của hội Đông-dương Học-thuật (Société des Études Indo-chinoises), định [illegible] trong đó những di-tích hư đổ, đền chùa, mồ-mả, đi [illegible] quan hệ đến Quốc-sử để bảo tồn hầu khỏi [illegible] mất mang hầu [illegible] thành phố phồn hoa.

Bởi vậy, Ban-viên rất trông cậy ở [illegible] sốt-sắng của tất cả quốc-dân và có lời [illegible] nhà cựu-trú đến [illegible] những cảnh-tích [illegible] cho bản-viện [illegible] cổ-sử hay [illegible] chẳng về hồi chưa [illegible] Saigon và Cholon buổi xưa. Xin cứ gửi ngay đến [illegible] hội Đông-dương học-thuật, tại viện Bảo-tàng Blanchard de la Brosse (Musée Blanchard de la Brosse).

[illegible] Grandière [illegible] hàng ai là người [illegible] tập lẻ bao trong cuộc [illegible]

Một xe hơi mất tìm lại được

Sớm mai lối 3 Décembre, M. Rez [illegible] xe hơi Citroen số C. 8091 [illegible] hãng Charner [illegible] trong mua đồ, [illegible] đến [illegible] chiếc xe của ông bị ai cầm vay bánh chạy đi ngã nào rồi. Ông lập tức đi thưa bót.

Qua hôm sau thì người ta gặp chiếc xe hơi bỏ nằm trơ trọi trên con đường đi Phú-mỹ hồi 9 giờ mai. Dầu xăng không còn một giọt, nhưng máy móc và giây xe vẫn còn nguyên.

Tên nhân-viên xe giao hàng nầy đã bị bắt. Không hiểu anh ta mượn đi chơi hay làm điều gì khác.

Vậy [illegible] nhà chuyên trách làm ơn [illegible] sẽ rõ.

Lục-tỉnh

RACHGIÁ

Tương gạt kiếm mối

Cách đây không [illegible] tên, có [illegible] đến [illegible] thuốc [illegible] cần [illegible] thế nào thuốc [illegible] rau cải nầy khỏi bị ngập chết cho được.

Năm nay mùa giông đồng bị hư hao khá nhiều là nơi Phú-Hưng và Giồng-Sậu (Bentre); mùa bị hư hao nhiều hơn hết là tỉnh Tuyên.

Quế Tâm

Sự rủi ro ghê gớm vì đèn manchon làm thiệt mạng hai người, còn hai người nữa gần chết

Gần một tuần lễ, lại rạp hát « Ong Kính » (Bacliêu), có hát [illegible] tiêu-châu bên tàu đến hát, người đi coi sáng đêm rất đông. Chết tiêu bầy cuộc buôn bán đã thở.

Bữa 15-11-31 lối tám giờ tối có một quán cháo trước nhà thấp đèn manchon coi bán lu, nên chủ quán sai người làm công bơm hơi thêm. Đương lúc bơm lại mể nói chuyện làm cho hơi vô nhiều quá tăng phá tròn cái đáy thùng (Réservoir) vừa 20 litres essence ra như mưa.

Trong lúc ấy có tên Kiêm Xịa và tên Ngoánh đường gần bị essence đình nước mình như tắm. Con rối hai người nhà bước ngay lò lửa để nấu cháo. Ngọn lửa vô tình bắt cháy, nhà tên Kiêm Xịa và Ngoánh cháy tung ngoài đường ngọn lửa lên cao có một thước tây coi rất đau thương.

Lúc ấy có tên Nha-Chuối và Khiêu-Lân đến tiếp cứu cũng bị phỏng lửa. Bên người vô phước ấy đưa chở đến đường đường Bacliêu để điều trị, bữa 16-11-34 thì Ngoánh và Kiêm Xịa đều chết. Còn hai tên kia thì bịnh rất nguy.

Việc rủi ro nầy thường có, nếp xin qui độc giả có xét đến manchon nên cẩn thận lắm mới được.

Võ-Thành

(Bắc-Nhà-Nam ngày 29-11-34)

Muốn khỏi có đau lo ngại, qui ngài hãy dùng đèn Manchon hiệu TITO-LANDI, không bơm hơi khỏi lo sự rủi ro để làm thiệt hại mấy mạng người như tin ở Bacliêu đã nói trên đây.

Đèn Manchon hiệu TITO-LANDI để thấp, ít hao dầu, sáu sáng không thua gì đèn có bơm hơi, chế sáng vào bình, quên đậy nắp, vẫn đem lên lại phòng không sao, bởi vì trong bình có nhét đầy bông để cho sáng rất vào, nên hãng TITO LANDI đảm quả quyết rằng dùng đèn manchon TITO-LANDI không có sự rủi ro gì hết.

Đèn Manchon hiệu TITO LANDI có bán cũng đủ phụ tùng thay đổi cũng [illegible] liền, muốn mua đồ đồ phụ tùng đem về nhà thay sửa cũng được, khỏi đem tới thợ mà phải mất tiền công.

Muốn đèn hay là đồ phụ tùng, phải nhớ cho được hiệu TITO-LANDI, hãy nhìn cho kỹ nơi cái trục nắp tắc chụp, có chữ TITO-LANDI, Manchon để ống khói chụp phải có tên TITO-LANDI mới thật hiệu.

Établissements TITO LANDI PARIS

QUI BÀ, QUÍ CÔ!

...Muốn sắm đồ cho trẻ em được kiểu đẹp, hàng tốt như áo quần trai và gái đủ kiểu, các thứ áo bện lanh bằng satine và laine ao pull over laine và coton các thứ nón rơm nón nỉ, nón vải, giầy, dép vô vô.

...Muốn mua các thứ chỉ D.M.C. đủ màu và các thứ laine thêu bằng tay và bằng máy, các thứ rubans và nhiều kiểu nút mới để đính áo dài, xin lại :

MỸ-LỢI

48, rue Vanier, 48

SAIGON

(mua [illegible] giá riêng)

CHAUSSURES NAM-NAM

Chế tạo, đóng đủ thứ kiểu mẫu giầy và Sandales tân-thời, tây theo ý quý khách. Thợ khéo, dùng cụ tối tân.

Các thứ da màu đẹp bền giá hạ

Nhận sửa các thứ giầy

Bán sỉ lẻ đủ thứ [illegible] và hột giống : cải rau, bông [illegible] Pháp Quốc mới lại thiệt tốt

15, rue d'ESPAGNE (góc khám lớn)

Saigon — Téléphone : 794

Docteur TRẦN-VĂN-ĐỐC

CHUYÊN TRỊ BỊNH CON NÍT

56 rue AVIATEUR GARROS và 81 rue TABERT

— Giây thép nói : 618 —

SAO-NHAY

Dầu Hột-xoài nổi của bức vẽ Thái-kỳ, xoài đen ngọt thạch và hộp kim-cương ngũ sắc.

Hãng dùng toàn thợ chuyên môn về nghề mài hột. Bà và tìm các thứ Nữ trang kim-thời. Bạc khéo mà lại rẻ.

Mme TRẦN-KIM LANG

21 Amiral Courbet

SAIGON

(1[illegible])

CẦN DÙNG

Nhiều thợ đóng giầy thiện nghệ. Hỏi tại 110 đường Catinat Saigon.

(1[illegible])

TỦ SẮT CHO MƯỢN

Cho mượn một tủ sắt lớn (tủ đứng) tại chợ ngành hàng Savon-Việt-Nam, 148, Rue d'Espagne, sau chợ mới Saigon.

Muốn mượn xin hỏi tại hàng Savon-Việt-Nam, 4, Quai du Cambodge — Cholon.

(1957)

Chuyên nghề đóng giầy đủ kiểu và làm hộp hàng carton

Giá rẻ — Làm khéo — Lẹ mau

P. Ng.-văn-Châu

422 Boulevard GALLIENI — SAIGON

(ngã tư đường Đề-thám và Gallieni)

(1967)

DỊP MAY ÍT CÓ

Bởi hiểu vì bận nhiều việc, cơ thông xiết, nên tôi sang lại cái « *Bar Đại-Tám* », gồm có những món sau nầy : 1 Billard *Brunswick* và 2 bộ đang, 1 billard russe, hoặc lấy ghế, v.v... Ai muốn sang xin mới lại « *Bar Đại-Tám* », 82, Bd. Tổng-đốc Phương Cholon thương lượng.

(1[illegible])

CABINET DENTAIRE

MADAME

Hamon-Corbineau

& E. P. Veisse

de 7 à 12 de 21 à 7

164 rue Pellerin Tel 914

CÓ HƠN 4500 QUẦN LÁNH, HÀNG VÀ XUYẾN TRỪ BẢN THIỆT RẺ

AU TISSEUR 82, Boulevard Bonard 82—SAIGON

Hàng Fallou đã thử bông (1 quần)	0$95	Lụa Hà đông (1 thước từ)	0$55	Lãnh Bắc-ninh (1 quần)	1$95	Lãnh Hạnh Phước (1 quần đen)	3$90
Trên (1) (1 quần)	1 70	Olen nhung to số 1 (1 thước)	1 00	Lãnh Hà Hương (1 quần)	1 70	Lãnh Nhung trắng trơn (1 quần)	3 60
Hàng Nưnmang (1 quần)	1 80	Lụa lão thượng hạng (1 thước)	1 20	Lãnh Sông-Hương trơn đen (1 quần)	2 50	Lãnh Nhung trắng bông (1 quần)	3 90
Xuyến Kim-thời đã thử bông (1 đôi)	2 60	Tussor Tonkin (1 thước)	2 50	Lãnh « bông đen (1 quần)	2 75	Lãnh Nhung trơn đen (1 quần)	4 00
Xuyến đen bà (1 đôi)	3 00			Lãnh « (số 1) (1 quần)	3 50	Lãnh Nhung lông len (1 quần)	4 50
Xuyến đen ông (1 đôi)	3 50						

Gởi cách lãnh hoá giao ngân khắp cả Đông-Dương (Mua sỉ giá riêng)

HIEP-THINH
29 AVIATEUR GARROS
SAIGON

Sửa và sơn xe máy rất khéo có lành đồ xi kền và sửa máy hát máy đánh chữ và bán đồ phụ tùng xe máy làm kỹ lưỡng giá rẻ hơn các nơi
CHỦ NHƠN KÍNH CÁO

PHỤ-TRƯƠNG

Chớp Bóng và Kịch

Ngày 7 Décembre 1934

CÁC GÁNH HÁT NÊN CHÚ Ý

Rạp hát « THÁNH XƯƠNG » đường Bourne et Hill của ông Huyện Cho cho mướn mấy đêm thường kể từ 20 6 60, cần đêm thứ bảy 40 00

HÁT BỘ ANNAM

Ngày thường 25 00 Ngày thứ bảy 40 00

Hãy gọi ông quí cô cô nhà đăng xin đo nơi số 14, đường Lacoste như quí vị muốn trước tháng tết sẽ hơn.

CHOÁNG ĐỜI RỰC RỠ CỦA MỘT CÔ ĐÀO CHỚP-BÓNG TRUNG-HOA

CÔ HOÀNG-LIỄU-XƯƠNG

Cô Hoàng liễu-Xương tức là *Anna May Wong*, một thiếu-nữ Trung-Hoa, đã trổ tài trong nhiều cuốn phim rất được công chúng hoan-nghinh Ngôi-sao sáng của họ Hoàng chối lọi ở một góc trời Hollywood từ 15 năm nay, khi đóng vai trong cuốn phim « Lồng đèn đỏ » (*La Lanterne Rouge*).

Trong những cuốn phim « Le *Voleur de Bagdad* » « *Song* » « *Becadilly* », và « *Chu Chim-Chow* », cô Liễu-Xương đã đem hết tài nghề của mình phô trên màn ảnh thế-giới.

Cô Hoàng liễu-Xương sanh tại thành *Los Angeles* thăng Mai năm 1904. Ông bà của họ Hoàng di-cư sang thành *San Francisco* vào khoảng năm 1898. Lúc ấy chính là lúc thiên hạ đổ xô nhau sang Mỹ để bòn vàng.

Thăng lại ngày qua, thân sanh cô vì cuộc sanh-hoạt mất mỏ ở *San Francisco* phải sang thành *Los Angeles* làm thợ giặt ủi. Lấy nghiệp ở đó, cưới vợ người Mẫn-châu, mới sanh ra Liễu-Xương.

Buổi ấy thành-phố chưa được mở - mang. Trong con đường « Hoa » người ta thấy nhiều gia-đình chen chút ở. Nơi đó là chỗ tạm - trú của hai vợ chồng họ Hoàng. Cách đó ít lâu, hai vợ chồng sanh ha được hai cô gái.

Nhớ lại khoản đời niên-thiếu, không đời khổ-sở khôn cùng, cô Hoàng-Liễu-Xương vui vẻ kể lại như sau :

Cô Liễu - Xương cho rằng : « Trong một cái gia-đình người Trung-Hoa, có một mụn con gái là một sự khôn-cùng, tổng bân ; có hai cô gái là một sự nguy to.»

« Khi người chị tôi mới lọt lòng, cha tôi không thể ở nhà được, phải bỏ nhà ra đi, đi mà không biết đi đâu. Mãi đến tám ngày sau mới trở về với người vợ yêu.

« Bởi thế cho nên, khi tôi vừa ra chào đời, bao nhiêu mối thất-vọng dồn đến, cha tôi không còn biết trốn tránh đâu nữa, chỉ đưa hai tay lên trời, ngước mặt mà than : « Trời đã dứt đường cứu đời vợ chồng tuổi trẻ với hai đứa bé thơ ngây...

Song, phước đức thay cho cụ thân-sanh tôi và cho tôi. Trời khéo ban phước lành, cho cha tôi một đứa gái mỹ-miều ngoan ngoãn. Nhờ đó cha mẹ tôi mới có hy vọng sống để nuôi con.

« Bởi niên thiếu của tôi vẫn được sung sướng. Ngày chu tôi, tôi vẫn rộn-rịt chơi giỡn, bông đùa với những đứa bé đồng tuổi. Bắt đầu tôi học bập bẹ được một vài tiếng Hồng-mao và Y-pha-nho.

« Năm lên chín, cha mẹ tôi gửi chị tôi và tôi vào trường học ở Los Angeles. Chính là lần đầu tiên trong đời của tôi, tôi biết được sự hung tợn của loài người.

« Các ngài cứ tưởng lượng hai đứa con gái của cha tôi đang phải đang chung lộn giữa bao nhiêu đám trẻ con đa số ở Trung-Hoa hồi đó đây sẽ ra thế nào ? Trong giờ học, bọn con trai cứ theo chọc phá, bojo - kéo tóc, nhặc lấy kim chít vào lưng hai chị em tôi mãi. Chiều tan học về, tôi khóc kể lể lại và xin quyết không cho hai chân đi-ngược học-đường lý nữa, song cha tôi quở trách bắt buộc phải học.

« Đối ở Mỹ là một trường nghề học, đã giúp ích cho tôi nhiều việc trong lúc còn trẻ trung. Năm lên mười, tôi đã có ý muốn làm một nữ giáo-viên hoặc một nữ-biện-sư.

« ... Rồi ... đình tôi lại xoay qua nghề chớp bóng. Trong khu vực của người buê-kiều ở tại thành Los Angeles, có một người tên James Wang đều ngày sau trở nên một nhà tài-tử trong nền nhà quay phim ở Hollywood. Cũng là gốc người Trung-Huê, anh ta được làm xếp những người « chạy hiệu » trong các cuốn phim nào có cần dùng người A-đông đóng tuồng. Chính anh ta đã dắt đường chỉ nẻo cho tôi trong nghề chớp bóng sau nầy.

« Ngày kia, vào khoảng tôi 11 tuổi, muốn trở nên một cô đào chớp bóng, tôi bao gan tìm đến James Wang để xin việc. Tôi tỏ cho anh ta biết tôi rất thích sống như các cô đào có tiếng tăm lừng lẫy. Tôi tỏ cho anh ta biết tôi làm cách nào để ăn-cắp được 10 xu hầu lén đi xem chớp bóng.

« Nầy có em Hoàng Liễu Xương, anh James Wang trả lời một cách hòa hưởn, hiện giờ tôi đã được lịnh tìm 300 người A-châu đóng vai phụ nội ngày mai. Chắc không thể nào tìm cho đủ số được ; vậy ngày mai cô em cứ trở lại đây.

« Nghe lời như cổ lâm lòng, tôi mừng cho đến nỗi dám cả gan hỏi anh J. Wang nhẩm thử tôi, coi tôi có thể trở nên một ngôi sao chớp-bóng chăng.

« — Nầy cô em Hoàng Liễu-Xương, cô em tuy lẫn lộn với 300 người đóng vai phụ mặc dầu, song tôi chắc thế nào người ta cũng sẽ để ý đến em vì em có đôi mắt lớn sáng suất, trong trẻo và một cái mũi đẹp... Nhưng tôi còn sợ nỗi...

« Qua ngày sau, Wang dắt tôi giới-thiệu cho một người giàn-cảnh. Thế là xong.

« Cách đó ít lâu, chuyện theo hắt đã bể ra; cha tôi cho tôi một trận đòn đích-đáng. Nhưng tôi không buồn lòng. Tôi sang ở Hollywood và được đóng vai trong cuốn phim « Lồng đèn đỏ », một tấn kịch xảy ra ở Trung-Quốc. Sau tôi được đóng vai trong nhiều cuốn phim với *Sessue Hayakawa*, một anh kép hát bóng trứ danh Nhựt-bổn và William Desmond.

« Năm 15 tuổi, tôi đã ... dầu nuôi sống tôi được rồi.

« Năm sau, năm 1919 tôi đã được nhà giàn-cảnh Marshall Neilan để ý đến.»

Từ năm ấy trở, cô Hoàng Liễu-Xương đóng được vai chánh trong một vai cuốn phim có giá trị. Thinh danh của cô ngày một thêm rạng. Cô nỗi thêm tiếng tăm là nhờ đóng vai trong phim « Thắng ăn trộm ở thành Bagdad với kép Douglas Ferbanks.

Từ năm 1923 tới năm 1926, Hoàng Liễu-Xương có giờ vai chánh với các đào kép trứ danh khác trong nhiều phim có giá trị.

Năm 1928, cô Hoàng Liễu-Xương kỷ giao kèo với một hãng phim, phải sang Âu-châu.

Cô sang Âu, cô không lấy làm tiếc mà rời bỏ thành Hollywood vì cô chán nản sau khi đã đóng những vai tuồng tương tự với nhau.

Sang Berlin cô Hoàng Liễu-Xương đóng vai với Heinrich George trong cuốn phim « Song », cuốn phim thứ nhứt của cô ở Âu châu. Nhờ đóng được xuất sắc mà hãng « *British International Pictures* » xin làm giao kèo với cô Liễu-Xương. Thế là cô sang Hồng-Mao.

Cô Hoàng Liễu-Xương có thuật rằng : « khi mới sang tới Londres, tôi đã được người giới thiệu cho *Basil Dean*. Ông ta liền nài nỉ cho tôi đóng một vai chánh trong vở tuồng của ông ta.

« Cuốn phim ấy, cô tôi đóng, được thiên hạ hoan-nghinh nhiệt-liệt. Người ta hoan-nghinh tôi cho đến đổi tôi phải ngẩt tôi coi tôi mê hay tỉnh, thức hay chiêm-bao. Mà tôi tỉnh thật... Tôi đương sống trong cối đời hoan lạc.

« Ôi thôi, người ta mới tôi đi dự tiệc nầy tiệc nọ khắp chỗ.

« Năm 1920, chính là năm tôi đóng một vai trong cuốn phim nói « Hải Đường », một cuốn phim quay đến ba thứ tiếng : Anh, Đức và Pháp ».

Sau khi được người ta hoan nghinh ở Anh, được người ta đem ra so sánh với Joséphine Baker, cô Hoàng Liễu Xương trở về Hollywood để cùng đóng vai với anh kép Nhựt Sessue Hayakawa trong cuốn phim nói tiếng Huê-kỳ « La fille du Dragon »

Ba năm sau nầy, bà Hoàng vẫn đeo đuổi theo nghề mình ở Hollywood. Đến năm nay cô trở qua Anh để đóng vai trong phim Liu-Chin-Chow.

Cuộc đời của bà Hoàng được rực rỡ bao nhiêu thì bà Hoàng cứ sống một cách rất dản dị, xa lánh những chốn đô hội để trăm tư mặc tưởng. Trong các cuộc hội hiệp hay vui chơi ở Hollywood Thiên hạ không khi nào trông thấy bóng của bà Hoàng.

Cô Liễu-Xương thích đọc sách để giải-khuây trong những ngày mệt mỏi.

Cô người đến hỏi về cuộc đời mai hậu của cô thì cô vui vẻ đáp :

« — Có lẽ một ngày kia, tôi sẽ trở luôn về Trung - Huê. Nhưng nếu tôi chắc chắn rằng tôi vẻ đẹp mà ở luôn trọn đời tôi thì tôi mới vả.

« Tôi đã sắp đặt sẵn đời sau của tôi rồi. Tôi tiếc rằng, tôi biết tiếng Anh tiếng Đức và tiếng Pháp mà chỉ biết chút ít tiếng Trung-Hoa. Tuy vậy mặc lòng, tôi cũng sẽ rán làm sao để đọc được những sách thuộc về văn-chương của Trung-quốc

« Nếu Hollywood, thiên hạ còn hoan-nghinh tôi thì tôi sẽ lưu lại vài năm nữa. Chẳng vậy tôi sẽ trở qua Hồng-mao.

« Mà có lẽ rồi đây, tôi sẽ thực-hành được ý muốn của tôi ngày là tôi sẽ kết-duyên với một người Trung - hoa có học thức nhiều. từng ở Âu Mỹ lâu năm, người mà đời với tôi không phải lạ.

« Chẳng ấy, chẳng tôi sẽ trở về Trung-hoa để riêng vui với tuổi già.»

LIỄU-CHƯƠNG-BÀI thuật

Một nghề mới

MỘT ANH LÀM MỖI NHỨ RUỒI TRONG CHỖ QUAY PHIM

Cũng nghèo đã ra lắm tài nghề hay. Thật vậy.

Tháng trước đây, trong một hãng quay phim lớn ở Paris, có một vị thanh niên chuyên nghề đóng vai phụ, bị thất nghiệp rất lâu, có nghĩ ra một cái nghề làm rất là mới mẻ.

Chàng ta thấy cứ mùa thu đến là hay sanh ra lắm thứ ruồi không làm cách gì mà trừ cho hết được. Thứ ruồi nầy làm trở ngại cho sự quay phim nhiều lắm. Đã vậy nó cứ bâu theo mấy cái mặt hoa da phấn, mấy cái mặt sầm tuồng mãi. Lớp bay ở ngoài, lớp rớt cháy trong mấy cái đèn rọi.

Thấy thế chàng ta xin với ông chủ hãng cho mình cao đầu theo mấy lớc rồi tô lên một lớp bột có đường. Nữa tháng mình của chàng ta cũng tô như vậy để cho ruồi bu hết lại.

Việc ... được ông chủ hãng nhận. Làm thử có kết quả rất mỹ mãn.

Chẳng biết cái nghề mới nầy có nuôi sống cái anh chàng trứ muỗi nầy hay chăng ?

Cùng độc-giả

Mấy tờ phụ - trương chúng tôi đã thêm lên nay trong báo Buổe-nhơ-Nam đó là chỗ để cho qui độc-giả rộng đường ngôn-luận.

Bạn độc nào có ý-kiến gì mới mẻ, hay ho, cứ gửi đến chúng tôi hết sức hoan-nghinh và rất cảm ơn.

MỘT BUỔI CHIỀU THỨ NĂM 1934

Hoàng-đế Nã-Phá-Luân vượt khỏi cù-lao Elbe lần thứ nhì

Một buổi chiều thứ năm 1934, Hoàng-đế Nã-phá-Luân cùng các quan tùy tùng đã rời bỏ cù lao Elbe lần thứ nhì để xuống tàu trở về cố quốc.

Anh em chị em, ai có học sử của nước Pháp rồi chắc lấy làm lạ mà cho là tác giả bài nầy không thông sử-ký của nước Pháp hồi cách-mạng.

Cái tin Hoàng-đế Nã-phá-Luân vượt khỏi cù-lao Elbe sau mà chậm trễ đến 120 năm lận ?

Không chậm trễ đâu ! Chính là Hoàng-đế Nã-phá-Luân mới đi hồm tháng trước đây mà ! Hàng-ngàn người ở cả mặt trong buổi tiễn đưa kia mà. Hoàng-đế Nã-phá-Luân vượt khỏi cù lao Elbe lần thứ nhì là một cái tin thời sự vẻ chép bóng.

Những đạo-binh của Đế-quốc

Hơn một tuần lễ rồi, Joachin Forzano cùng các bạn đồng-sự đến trú ngụ tại Portoferraio để quay cuốn phim « Một trăm ngày » (cent jours) do Thủ-tướng Mussolini và Forzano viết ra.

Công cuộc sắp đặt để quay cuốn phim nầy lâm cho dân sự trong xóm ấy đương ở yên bỗng hóa ra chộn rộn. Hình như cù-lao Elbe đã sống lại trong những ngày côn Hoàng-đế Nã-phá-luân. Trên khoảnh đất có những cây bạch-dương mọc sum sê, mới sáu giờ sớm mai, người ta thấy những người đội nón mũ lông lần lần nhóm họp lại rất đông. Những quân lính của Nã-phá-Luân đều có đủ.

Những anh kép phu làm linh trong một tuần lễ vẫn mặc luôn áo phục của mình, dân xứ nhà đồng không chịu thay áo. Thế mà giống bạch như lúc quân lính tới trước đã chiếu hầu Hoàng-đế. Biết đâu chừng những quân lính giả hiện thời là ở châu chấu của quân lính thuở trước vì rằng khi hoàng-đế Nã-phá-luân bị đày sang cù-lao Elbe thì quân lính theo cả ngàn người.

Cả ngàn người lấy vợ sanh con nường cũng không phải ít !

Trong những con đường nhỏ có chết đó, các viên đại tướng mặc áo phục vàng chói rất oai-nghiêm đang đi lâm khua động những vỏ gươm dài sáng lạng.

Lại còn hơn sự thật nữa là lần nầy có tới hai Hoàng-đế Napoléon trong cù - lao Elbe. Người thứ nhất là anh kép trứ danh Werner Krass, người Đức đang quay quần với những nhà quay phim mặc áo-mi-nâu có dấu hiệu chữ vạn. Người thứ nhì là Corrado Dacca người Ý với bộ tham-mưu (!) cũng người Ý. Hai anh kép nầy thay thế với nhau mỗi ngày và trong cuốn « Một trăm ngày ».

Cảnh cũ người xưa

Người ta quay phim ngay những chỗ đã xảy ra thuyền ngày trước, đúng đúng theo lịch-sử đã sắp đặt đâu đó cho giống in buổi xưa. Dưới bóng mặt trời chói lọi của tháng mười, trong cù lao Elbe đã tới mùa bái nho. Trên núi, muôn ngàn cây thông đương reo vài gió.

Chỗ ở của hoàng-đế ngày trước làm sao, nay giữ vẫn lối ấy ra trước mặt mọi người. Cảnh cũ người xưa trong chừng như đã sống lại sau 100 năm yên lặng dưới mồ.

Người giàn cảnh muốn cho đúng với thật-tế, đúng với lịch-sử phải tốn biết bao nhiêu công phu, tiền bạc để kết dựng lại những lâu đài dinh thự cũ.

Cảnh già đó già

trong những cảnh đã trở lại như xưa đó. Forzano tận tâm sắp đặt để quay cho được một cuốn phim như ý muốn của mình. Thật là một công cuộc mà ta có thể cho là vỉ-đại được.

Lo lắng đã bao nhiêu ngày nhưng vẫn còn thiếu đó phụ-tùng và đồ nghề : Forzano và những người đóng vai trong phim nầy phải nỗ lực làm không nghỉ để tìm nhiều cách tạo thêm cảnh giả và đồ giả để thế vào đó thiệt buổi trước, mà bây giờ không biết tìm ở đâu cho cớ.

Cái trí-não sự chế biến của nhà giàn cảnh cuốn phim nầy đáng cho mọi người đều phải phục tài.

Muốn làm ra một đoàn tàu chiến của Hoàng-đế Nã-phá-luân, người ta phải mượn 5 chiếc thuyền buồm lớn rồi sửa đổi lại cho giống với mấy chiếc tàu thuở xưa. Muốn làm cho giống phải tốn không biết bao nhiêu công-phu.

Muốn quay phim lúc Hoàng-đế Nã-phá-luân đi xuống tàu vượt biển về nước lúc ban đêm, người ta cần phải có một cái máy điện mà sức điện phải đến 4.500 ampère. Sức điện nầy trong cù lao Elbe chỉ có một phần nữa mà thôi. Người ta lại phải nhờ đến rọi của các thủ binh đã rọi sang thêm. Cũng chưa đủ sáng, nên cuộc phải mượn thêm sức điện nơi một chiếc tàu lớn.

Thủ-tướng Mussolini đích thân đứng ra trông nom sắp đặt và tiếp với Forzano để quay cho được cuốn phim hiếm có nầy. Thủ-tướng Mussolini cho rằng cuốn phim nầy có ích lợi cho quốc-gia Ý nhiều lắm.

Trong khi quay cù lao Nã-phá-luân xuống tàu về nước, những người đến xem lại nhiệt-liệt hoan hô và vỗ tay rầm trời. Thiên hạ nhứt là đàn bà, thấy lại được cảnh cũ người xưa lại là lớn lên : « Vạn tuế Nã-phá - Luân,.. Vinh biệt Hoàng-đế,.. »

Nhà quay phim Forzano phải đứng ra đúng đắn truyền thành, bảo đảm sự chỉ là nữa vì lầm huyên nào lên tức là không đúng với lịch-sử.

Nhứt nhứt trong cuốn phim nầy ! mỗi một việc gì nhỏ nhặt cũng phải giống y trong lịch-sử,

Từ cảnh vật đến quân lính, quan quân và sắc phục đều không khác buổi trước một mảy may nào hết.

Hoàng - đế Nã-phá-luân cùng lính giả tướng sĩ xuống tàu xong lại bến giả, thì bao nhiêu người đến rọi chiếu sáng để chụp ảnh đều lớn lên hết.

Cù - lao Elbe yên tịnh như thường. Dưới bóng trăng thanh vằn vặc, đâu sự trong cù-lao đã được hân hạnh sống lại những ngày xưa.

Thế là một buổi chiều thu năm 1934 nầy, Hoàng-đế Nã-phá-luân đã vượt khỏi cù-lao Elbe lần thứ nhì vậy.

— PHYM -

Một cuốn phim toàn là người Mà-lai và thú dữ đóng tuồng

Đối với những người thích xem chớp bóng lâu nay chắc không còn ai lạ gì với tên David Souhami hết.

Trong nghề quay phim, ông ta chiếm được một địa vị sẽ vang. Mới đây ông ta tự đứng ra lập một hãng quay phim mới lấy tên là « *Gallic film* ».

Buổi tiệc khai trương hãng mới, Souhami có hiến cho khách quan và thân bằng xem cuốn phim đầu tiên của ông ta quay lấy tên là « *Malacca* ».

Những vai chánh trong phim nầy đều là người Mã Lai và những thú rừng dữ tợn. Trong phim phô ra biết bao nhiêu là cảnh rừng núi nguy hiểm, sâu thẳm đáng ghê sợ.

Muốn chụp được bình con « Sladang », tổ tiên của loài bò, người ta phải tổ chức một đoàn thám hiểm, trải qua bao nhiêu khó khăng người ta mới đạt được mục đích.

Trong khi đi thám hiểm đó, người với thú phải bao phen xung đột, vật lộn, đánh nhau chán lộng một khu rừng.

Câu chuyện sắp đặt như thế đó nên cuốn phim Malacca có rất nhiều hình xem đến phải rùn mình rởn ốc.

Cuốn phim nầy được người ta hoan nghinh dữ lắm.

Một cuốn phim rất ngắn mà rất mắt tiền

Muốn gửi một bức thơ từ đây ra Hanoi, khoản đường không bao xa, mà ta phải mất mấy ngày trời. Sự gửi thơ ở bên ta vẫn còn chậm trễ hơn sự chớp bóng ở bên xứ người nhiều.

Liền sau khi hai nhà phi công Scott và Blacle bay sang Melbourne được thành công, thì ở các rạp hát bóng chớp phim thời sự tại Londres, người ta xem được hình của hai vị phi công khi mới tới Melbourne.

Cuốn phim quay ở ngay Melbourne, người ta phải gửi về Londre bằng vô tuyến điện, gửi từ tấm hình.

Mỗi một tấm hình gửi đi phải phí mất 25 phúc đồng hồ. Tính ra cuốn phim chiếu được trong 6 giây đồng hồ mà mỗi giây phải tốn 80.000 quan. Cuốn phim ấy gồm có 160 tấm hình. Bề dài chỉ có 30 thước, Thật là một cuốn phim thời sự ngắn hơn hết mà mắt tiền hơn hết.

ĐỜI TIỀN PHỐ

Tiểu hài-kịch

Nhơn-vật : Đứa ở của chủ-phố. chủ-phố và Ông Đồ

SEN I

ĐỨA Ở : Chủ tôi dạy tôi biểu ông đem tiền phố lại trả vì ông ở đã hơn mấy tháng mà không trả xu lớn xu nhỏ nào hết.

ÔNG ĐỒ : (*Trợn mắt giận giữ*) nói : Chủ mầy không có học mới sai mầy đi đòi tiền tao. Chớ chi chủ mầy biết học thì không có sai mầy đi đòi như vậy. Về nói với chủ mầy rằng tao nói như vậy đó.

ĐỨA Ở : Ông nói chủ tôi không có học sao mà có bằng - cấp nầy bằng cấp nọ ? ! Bằng cấp chỡ xe bò chớ phải !

ÔNG ĐỒ : Tao nói chủ mầy không có học, là không có học chữ Nho, chữ Tàu đó biết hôn ?

ĐỨA Ở : Học chữ Tàu sao mà ở phố khỏi trả tiền ?

ÔNG ĐỒ : Bị mầy đốt như chủ mầy nên mầy không hiểu cũng phải. Đây nầy chữ Nho có câu : Di thước hữu sào, di cưu cư chi ; nghĩa là con chim thước (quạ) có ổ, con chim cưu (tu hú) ở đó. Mầy hiểu chưa ?

SEN II

(*Đứa ở bỏ ra về học với chủ nhà tự sự trước sau*)

CHỦ PHỐ : (*Nghe đứa ở nói làm thinh cười rồi kêu bạn bè*)

Nầy bạn bây mau thả heo gà lại phố ông Đồ cho tao (Heo gà lại phố ông đồ lớp ủi, lớp phông vẽ cùng sân. Mùi thúi bay đầy nhà)

Ông đồ bỉ thúi, chịu không nổi, giận, đi thẳng lại chủ phố mắng.

« Ông thả heo gà tới phá, là đái cùng sân. Làm hôi cả nhà ai mà chịu được.

CHỦ PHỐ (ngạc nhiêu) nói Tôi đâu có biết. ai mà thả heo gà phá nhà ông ở mô ?!

ÔNG ĐỒ (trơn mắt độc) nói Ông con chôi à ? Từ sáng tới giờ nó phá như qui, chịu đã không nổi. Tôi mới nói cho ông hay, ông phải lùa về. Của ông chớ của ai ở đâng nầy nó kéo lại cả bầy đó. Còn nói là không biết ?

CHỦ PHỐ : Tại ông không có học nên nói cáu !

ÔNG ĐỒ : Tôi không học à ? Không học mà thiên hạ đều gọi là ông đồ !

CHỦ PHỐ : Ông có học sao không biết câu : « Thu thăng chi thương, bất sát ư kê đồn » nghĩa là : Người giàu, có muốn có xe, thì không xét tới heo gà. Vậy mà ông chẳ tôi không có học? Học vậy phải chăng ông đồ ?

Ông đồ đứng yên lên mắc cỡ, lũi thũi ra về một nước.

Chủ phố và đứa ở nhìn theo ông đồ cười sản-sác.

HA MÂN

VÂN-TIẾ

Những điều giản-dan của cuốn phim

Quay về vụ ám-sát vua Alexandre và ông Barthou

Người Huê-kỳ có tánh hiếu kỳ là thường cái gì họ cũng muốn cho là và cho mới. Như vừa rồi đây, có một chuyện xảy ra khiến cho ai cũng phải phục cái tánh háo kỳ của họ.

Ông Barthou và vua Alexandre bị ám sát ở Marseille. Liền khi đó, người ta có quay được một cuốn phim thời sự, chụp rất rõ ràng và vụ ám sát và đem chớp ở các rạp hát bóng.

Mười ngày sau khi xảy ra vụ ám-sát, ở New-York, người ta đã xem được cuốn phim ấy trong các rạp hát bóng rồi.

Ta chớ cho như thế là mau đâu. Người Huê-kỳ cho là còn chậm lắm nên mới xảy ra câu chuyện như sau nầy.

Ở Londres người ta xem được cuốn phim ấy trước. Người xem đông như kiến cỏ. Nghe thế, người Huê-kỳ rất là nón nao muốn làm sao xem liền. Hợp tác chỗ qua tới trễ mất mấy ngày.

Bởi thế cho nên một công-ty hát bóng ở New-York đã 30.000 livres cho vợ chồng nhà-công Mollison vượt trên tây-bằng máy bay để làm sao chỗ cuốn phim ấy qua cho sớm.

Vợ chồng Mollison mắc lo sắp đặt cuộc bay từ Londres-Melbourne nên người Huê-kỳ phải thất vọng. Họ chỉ cụn cụ cách ngồi cuế chiếc tàu chở cuốn phim ấy qua mà thôi.

Muốn cho được coi mau nữa, một công-ty khác ở New-York liền mướn một chiếc máy bay, bay cực mau để đi đón đầu chiếc tàu kia. Làm như thế, người ta sẽ xem trước được mấy giờ đồng hồ vì tàu chạy chậm hơn máy bay.

Nương khôn nổi ! Muốn mau hóa ra chậm, chiếc thủy phi-thuyền gặp được tàu, lúc đáp xuống nước lại phải cầm đầu tuôn May vị phi-công thoát khỏi nạn. Thế là cuốn phim kia cũng phải tới cùng một lượt với tàu.

Cái muốn mau tới của người Huê-kỳ phải bị một phen thất bại.

Nên rủ nhau đi coi một việc lạ trên đời xưa nay chưa từng thấy

PHỤ KHOA CỨU KHỔ HƯỜN

(Thuốc trị bịnh tử cung đại tài)

Của nhà thuốc BAO-NAM-DƯ'ONG

32, Rue de la Pairie—CANTHO

Y-sĩ LÝ-VĂN-THƯƠNG, chuyên môn trị bịnh tử cung, bào chế ra.

Bịnh tử-cung do bởi nhiều chứng phát sanh ra, hễ bịnh tử cung đau rách nào, thì phải có thuốc nầy điều trị ngay. Người có bịnh xin coi trang sau có nói rõ. Phương thuốc tử cung nầy đầu đau lâu mau nặng nhẹ cách nào uống đến thuốc nầy trong 3 giờ đồng hồ thì thấy bịnh mười phần bớt hết bảy tám phần.

Số 1 Chứng đàn bà có huyết bạch cùng là bạch đàm nhiều, rồi không cứ sự sạch sẽ, để lâu nơi dưới âm hộ sanh ra hôi, có mục ngứa ngám. Lần lần mục ấy ăn vào cả tử cung sanh ghẻ, chảy mủ ra lộn với huyết bạch. San là lan trong hông thấy đau trầng ấy dưới, cón tiếp thế con người càng ngày càng ốm yếu xanh xao. Đường kinh nguyệt sanh ra hư hoặc trễi hoặc sớm, khi đến đường kinh nguyệt đây đau 7, 8 ngày mới dứt hoặc một tháng có mười ba lần.

Hộp số 1 có hai thứ thuốc uống và 1 thứ rửa. Mỗi thứ thuốc uống có toa dặn kỹ. — *Mỗi hộp* 4$50.

Số 2 Chứng đàn bà khi sanh đẻ rồi có trắc trở làm trầy tử cung, thừa đó nhiều độc vô chỗ trầy sanh ra ung độc trong bụng đau nhứt trầng xuống âm hộ chảy mủ ra có khi lộn với máu.

Bịnh nầy nên lo trị liền để đến khi nó ăn vào đến - ổ trứng ». Chứng ấy rất hiểm nghèo.

Hộp số 2 có ba thứ thuốc uống và một thứ rửa. Mỗi thứ thuốc uống có toa dặn kỹ. — *Mỗi hộp* 6$00.

Số 3 Do bởi sự truyền nhiễm ; bởi người đàn ông có độc trong mình khi giao cấu tiếp tính người đàn bà phải bị nhiễm độc vào tử cung làm cho đường tiểu bỏng gắt rồi đường đại cảng ngày càng bón sanh ra có mục làm ghẻ hoặc là ung độc chảy mủ ra mũi hôi hám (người chồng bịnh thì trong cho là huyết bạch). Đến sau đau trầng đa dưới đau thôn âm hộ đau đến sau lưng đau hai bên hông (kêu là giây chằng) hoặc là trong tử cung mọc nhánh. Bịnh nhánh cùng ung cùng làm tử cung cùng ung cùng nổ có khi thừa dịp có đường kinh nguyệt nó làm dây dưa không dức có khi tử cung nổ máu ra lênh láng đầy là « bằng huyết ». Chứng đó trong tử cung đau nhứt khó nổi đứng ngồi bị lần lần 5, 10 ngày cùng giảm bớt. Người không hiểu tường chẳng hề chẩn chẳng ngờ khi sau nó trở lại làm lần thứ nhiều hơn, chứng đó bịnh đã đến nhiều rồi phần nhiều sai lầm trường là chứng bịnh « bằng huyết » hay là khi huyết suy nhược mà sanh ra bịnh như vậy nên cho uống thuốc cầm huyết là phá lầm như thế cùng chẳng mạnh được. Là vì huyết đó bởi tại tử cung cùng nổ ; tại có ấy mà huyết mới ra.

Hộp số 3 có ba thứ thuốc uống và 1 thứ rửa. Mỗi thứ có toa dặn kỹ. — *Mỗi hộp* 5$00.

Số 4 Có bị đàn bà khi có thai bị truyền nhiễm độc của đàn ông. Làm sự huyết bạch ra nhiều đi liền có khi nóng, bón, gắt, hoặc đi hoặc có khi có máu. Trong bụng cứ đau trầng.

Bịnh như vậy cho dễ diên trị, vì sau nó sẽ trở nên bự thai, có khi còn làm bằng huyết là khác.

Hộp số 4 có ba thứ thuốc uống 1 thứ rửa. Mỗi thứ thuốc có toa dặn kỹ. — *Mỗi hộp* 3$90.

Số 5 Chủ trị đàn bà bị sa tử cung, bởi khi sanh đẻ hoặc bị tế ngồi hai là làm chi nặng nề, nên tử cung sa xuống bằng mặt âm hộ, đi đứng cảm giác nhọc khi tử cung lòi ra ngoài kêu là « tật lòi », hoặc người sanh đẻ nhiều lần, hoặc giây chằng dãn dài âm hộ rộng tử cung sa xuống bằng mặt.

Hộp số 5 có hai thứ thuốc uống và một thứ thuốc rửa. Mỗi thứ thuốc có toa dặn kỹ. — *Mỗi hộp* 2$50.

Số 6 Chủ trị những người nào có huyết bạch cùng là bạch đàm nhiều mà trong bụng chưa đau. Nên uống thứ thuốc nầy dùng phòng ngừa trước khỏi sự ngày sau sanh ra đau tử cung.

Hộp số 6 có hai thứ thuốc uống 1 thứ rửa. Mỗi thứ có toa dặn kỹ. — *Mỗi hộp* 2$20.

Khắp nơi có trữ bán (1317)

MAZDA.

Bóng đèn khí hiệu MAZDA thiệt tốt sáng nhiều thấp ít hao hơi

Có bán lẻ khắp trong những tiệm bán bóng đèn khí, tiệm sắc (quincaillerie) vân vân.

Bản sỉ : S. A. FREXOR

2, Rue Mac-Minh-n—SAIGON

年亥乙

BLOC FRANCO-ANNAMITE

1935

Lịch Tây Nam

Năm ẤT-HỢI

Ngày tây : Có các ngày lẻ thiên-chân, (mấy số làm việc nhà nước nghỉ)

Ngày nam : Có đủ các ngày Vía : Trời, Phật, Thánh, Thần.

Việc nên và cứ để coi ngày tốt xấu và ngày trai giới.

Có sử nam đề coi những chuyện đại khái của nước nhà.

Bản số 1 và lẻ tại nhà in Đức-lưu-Phương 158 rue d'Espagne, Saigon

bản 1935 của Nhà in Đức-Lưu-Phương đã in rồi

Mua sỉ cho huê-hồng nhiều

Xin gởi thư thương-ngày

0$90

MAY CÔNG 1 CÁI ÁO ĐÀI ANNAM TẠI TIỆM

HIỆP-TÂN

Số 19, đường Amiral Rose,

SAIGON

Có thợ chuyên môn cắt áo eo, đủ kiểu kim thời, tùy ý qui cô thích hạp.

Giải-quyết một vấn đề khó khăn

Bạn.—Anh có biết đặng ở trên đời có thứ bịnh nào rất là nguy hiểm, mà người ta lại mắc phải rất thường không ? mà những bịnh ấy đúng cách gì trị đặng lành ?

Anh.—Chứng bịnh rất nguy hiểm mà người ta thường mắc hơn hết, ấy là chứng ho và bịnh lao phổi. Mà muốn cho được lành thì anh có uống thuốc « *Chỉ khái tán* » nhãn « Con mèo » của nhà bước *Ung quản Đường*, ắt là trị được lành hết, tuyệt nọc, bịnh không trở lại.

Lại còn thứ thuốc nước nhỏ mắt nhãn Con Mèo, trị đặng các chứng đau mắt sưng, nhức, đỏ ghèn v. v. rất hay hay thần hiệu và thứ *Dầu Cù là* Con mèo mỗi ve 0$10 hay trị đặng hết bịnh rất nên linh nghiệm.

Qui khách muốn mua thuốc, xin cứ nguyên cái cáo bạch nầy đem lên tiệm tôi thì mua mỗi chai cùng đặng bớt 20 phần trăm, nghĩa là giá 1$00 thì lính có 0$80.

Khắp lục tỉnh đều có đại-lý.

Tiệm tại đường Albert 1er số 113, Dakao-Saigon

(1195)

ECOLE PRATIQUE DE COMMERCE

7, Rue René Hérand — Tandinh

Bắt đầu từ 1er Décembre 1934, hồn trường sẽ mở dạy Cours pratique de Comptabilité bản đêm từ 8 giờ tới 9 giờ tối (Lundi, Mercredi, et Vendredi) cho các bạn thanh niên ham mộ về điều bút toán nhà buôn. Các bạn chớ bỏ qua rất uổng vì một dịp chỉ dụ mới bạn hành buộc các trường thương-gia Huế-kiểu tại Đông-Pháp phải làm sổ sách theo lối Âu-châu.

Tiền học là 5$ một tháng.

Đến cái Mai 1935 sẽ có cuộc thi rất lớn hơn cuộc thi mới vừa qua. Do hai vị Thơ-toán chuyên môn tôn ân dạy (2 Experts comptables près les Tribunaux de Saigon).

Sau ngày 1er Décembre 1934, bổn trường sẽ không thâu đơn xin nhập học nữa.

Directeur : LƯƠNG-VĂN-HẬU

Expert-Comptable près les Tribunaux

Mau mau kẻo hết

BẢ CÓ :

CATALOGUE MỚI

vẽ cho kiểu giầy FANTASIE của quý công, và của kiểu giầy KIM-THỜI của qui bà, qui cô.

Nên biên ngay thơ về lấy. Buôn trên 15 % Lẻ trên 2 ve. Yêu người toàn bộ giá tiền hạng nhiều chỉ có 10 $ 00.

PHONG-TAI

43

RUE DES PIPES HANOI

Hai bức thư

Saigon, le 16 Juillet 1930

(15 tháng sáu năm Giáp-Tuất)

Ông chủ nhà thuốc

VẠN-AN-ĐƯỜNG

36, đường Doussmont, SAIGON

Kính ông,

Chúng tôi có nhận được ba món thuốc :

1°— Thuốc hộ sắc vàng,

2°— Thuốc tiêu ban thổi-nhiệt

3°— Thuốc ho con nít,

cần ông có lòng tốt gởi ngay cho chúng tôi phát làm phước.

Ba món trên đây đã phát ra gần hết rồi và được nhiều người công nhận là hiệu nghiệm.

Vậy chúng tôi có mấy lời thành thật cảm tạ ơn ông và xin cầu nhân cho nhà thuốc của ông đặng miên trường phát đạt.

Nay kính

TAN-TÔNG-HIẾU

Thay mặt cho Trự-Tự

Kỳ tên : Không rõ

Kính,

Thăm ông và qui quyến đặng vạn sự như ý.

Nguyên tôi có một thằng chánh mới có ba tuổi mà nó ho cả ngày và đêm như vậy gần 5, 6 ngày tôi cho nó uống đủ thứ thuốc lấy có nam có thu có mà vẫn như không. Một hôm tôi đi chùa Minh Lý cùng lễ pháp ông bạn tôi là M. Hiếm tôi bàn đem sự thằng chánh tôi nó ho vậy, ông bạn tôi liền chỉ cho tôi rằng tại chùa có thứ THUỐC HO BẮC VÀNG của ông gởi đặng cho không lấm phước. Tôi đề ý nên khi về xin hai gói cho cháu tôi nó uống. Trong một gói thầy giảm bớt còn ba tôi cho tiếp luôn thì thiệt là một thứ thuốc hiện nghiệm lạ thường. Uống luôn ba gói thì hết bịnh. Thiệt là một thứ thuốc bí-truyền của người một chánh rất thần hiệu. Vậy nên tôi xin cảm trong vài hàng ấy là cố lăng hoài vọng công ông bào chế rất hậu thế ngày và hết lòng kính phục và xin giới thiệu rõ ai là người có con mà phải bịnh như trên đây nên mua mà dùng thì thấy hiệu nghiệm cả thảy.

M. VANG

Employé de commerce à Cầu Giađinh

ĐỖ-NHƯ-LIÊN

61 et 109, rue d'Espagne

SAIGON

Tiệm bán khuê bài hương, chuyên bán Hội tế của làng.

Kiểu khuê bài Chánh-phủ đã công nhận theo chầu trị số 173 ngày 26 Mai 1884 và có cầu chứng tại tòa ngày 27 Septembre 1934. Trừ bản kim tiền và kim chánh.

Chú muốn [illegible] ắc con nhau, [illegible] 97.

Sổ Tương-tế

Định số ngày 25 Décembre 1934, không dính

Xin đề ý : Số độc đắc 8.000$ buộc phải cho trúng vé một số đã bán ra.

Mỗi số giá là 1$00

Mua giấy số xin gởi mảng-đa và phụ thêm 0p.20 tiền Recommandé cho :

Mme NGUYỄN-THỊ-TRUYỀN

103, Rue d'Espagne SAIGON

TRỊ ĐỜN THƯ LÂU BẠ PHÁT BẠ TRÙNG

Là thuốc trị bịnh Phong-tình

BỔ Á-PHIỆN

Của hiệu TIÊU-THẦN-TIÊN. Ở Toukin gởi lại bán cho chẳng đăng cối Á-phiền. Cách bổ giảm đã mất cả lại bổ dần cho lão nhược bọc nhẹ, trăm ngàn người cũng không sai một, làm việc khoẻ mạnh vui vẻ như thường, chẳng sợ sanh ra chứng bịnh gì hết, đi đường đang trừ hết rất tiện.

Hột vẻ 100 hoàn giá 1p.00

Ve nhỏ 50 hoàn giá 0p.50

Hết lẻ 2 cũng 3 ve đủ bổ, ai muốn đăng không cống hiến xin trả tiền lại chẳng sai. Có trữ bán tại gare Catinat, rue Meyer 128 Tandinh. Bổ đa la Somme 86, Amiral Courbet 48 và rue Vannier 74 Saigon, nầm tiệm đều có đánh tiếng xưa nay đồng có bán thuốc hiệu Tiêu-Thần-Tiên ai mua cũng phải ngừa giá mua. Còn bịnh đương mắc cùng đau lậu, tỉ bịnh đương nhẹ bực nào nằng trong ngoài 2p.00 tuyệt nọc. Đường sanh đục cũng thêm sung tốt. Đương mai 1 ve giá 4p. uống 7 ngày đau lậu 1 ve 0p.50 uống 2 ngày. Lậu gì cũng phải tuyệt nọc. Thuốc gởi lãnh hóa giao ngân. Thơ và mandat gởi cho M. Lê-văn-Anh Commerçant Boulevard Albert 1er N° 142 DAKAO SAIGON

Thuốc **PHONG-TÌNH** hiệu **ÔNG-TIÊN**

DÂM LÂM CAM - ĐOAN

Như các chứng bịnh sang độc về phong tình qui ngài dùng hàm đăng thuốc rẻ tiền mau mạnh mà lại hai cả đời về sau. Những thuốc ấy có chất độc, uống không đâm nhau nếu lỡ nhau thì sưng ráng sưng nước xem nuôi sao theo bạn tôi rồi thì gì mầu công phạt bịnh nhơn đã đều rõ thì mạnh liền nhưng ít lâu trở lại vì gốc độc còn lưu truyền trong ngũ tạng. Hễ thức khuya làm công chuyện mệt đâm cho mạnh thế nào cũng trở lại đó là bịnh lâu năm) hành bịnh nhơn nong nóng lạnh lạnh tay chơn nhứt mỏi đau xương sống đau thắt ngang lưng đau rang nơi ngực, đường tiểu ra như sợi chỉ hoặc nước lỏ lỏ ở đầu thì lỗ. Lâu ngày hai cho lành mang mang khỏ cho thế nhi. Đồng bào ai lỡ đau nhầm mấy chứng bịnh trên đây mới phát hay là đau lâu năm nặng hay nhẹ thì mãy dùng thuốc SỬU ĐỘC BẢ-ỨNG HOÀN CUA HIỆU THUỐC ÔNG-TIÊN Trong lỉ ngày sẽ thấy rõ lái thuốc tầng tối gốc độc ra được tuyệt khỏi trừ cũng không hại sanh đực không hành bịnh nhơn. Cam đoan trăm ngàn người không sai một. Mỗi hộp 1p 50 uống năm ngày.

Có bán lẻ các nơi đại lý thuốc ÔNG-TIÊN ở xa gởi lãnh hoa giao ngân do

Nhà thuốc ÔNG TIÊN

Annam Dược Phòng

84 86 Rue P. Blanchy prolongée

PHU-NHUAN — SAIGON

TIỂU-THUYẾT CỦA BƯỚC-NHÀ-NAM SỐ 5

BÁO THÙ SÂU ĐỘC!

CỦA ĐÀO-PHỤNG-DUC (TÂN-AN)

Chánh-Bình suy nghĩ giây lát thì đáp : Em khổ bao nhiêu đó chưa đã sao, mà cón muốn cùng qua đen lấp cái nghèo. Em chẳng rằng nơi xứ khác em sẽ đặng thong thả hơn ở Saigon nầy sao ?

— Thầy hai, em đã mang ơn thầy rất nặng. Em cũng đều lâm gì, em cũng thương thầy bết bực. Trong cái đời tôi tôi ở em của em, thầy đã giúp đỡ nhiều em một trăm đường. Em đã nhớ thầy mà thầy nhớ em ở trong lòng. Em đã nhớ thầy mà thầy nhớ em ở trong lòng. Em đã nhớ thầy mà thầy nhớ em ở trong lòng

ĐƯƠNG KINH
không đau... huyết ra không tốt... huyết bạch ít... chóng mặt, nhức đầu, đau lưng, nên uống:
Song - Liệu Điều - kinh Bạch-Đái Hoàn
Sẽ đáng: Kinh nguyệt đều, da mặt tốt tươi, bổ dưỡng sức lực. Một hộp 0 $ 80
VÕ - VĂN - VÂN Dược phòng Thuđầumột
(1224) Bán tại Nguyễn-thị-Kỉnh Saigon.

PHỤ TRƯƠNG
CAO MIỀN
của Đuốc-nhà-Nam

SAO CHỔI MỌC!
Đèn cây « Sao chổi »
Dùng đèn cây « Sao Chổi » mà thấp thì sáng hơn thứ nào hết thảy. Dùng đèn cây « Sao Chổi » thì lợi và tốt hơn thứ nào hết thảy. Dùng đèn cây « Sao Chổi » thì được rẻ hơn thứ nào hết thảy.
Trở bán tại: Antoine Nguyễn-văn-Bảo N° 129, rue d'Espagne — SAIGON và các tiệm tập hóa Annam

Gần.... Xa

THẾ-LỰC ĐỒNG TIỀN

Lốp bốp.....bốp. Trong hàng Vân-Hiện thời tiếng máy đánh chữ nghe lốp bốp. Mấy thầy cộm cui ngồi gõ lạn như tằm.

Cảnh cửa chớp vừa hé, thì phía ngoài một người thiếu phụ xinh đẹp, ăn diện phẫn trắng tươi, tay cầm đu-ma, chơn đi giầy cao gót bước vào. Mắt ngó lao liền bốn phía kế chàm chỉ nhà một người ngồi chàm chàm trước phía sau chỗ phòng. Đưa mụ cười lả lả, cô cất tiếng oanh thỉnh ình: « Thầy Sáu ». Thầy kế Sáu vừa nghe giực mình ngẩc đầu ngó lên thấy Chín Chín thì liền đứng dậy chào, cô đáp hỏi: « Tui sao thầy chẳng đem tiền trả cho tôi. Thầy cần biết tiền tôi mượn giám cho thầy đã chẳng có lịch chi cho tôi mà còn tiền cơm, tiền nhà cầu tôi từ thầy đến giờ là ngày tháng mà xu nhỏ xu lẻn nào cũng chẳng có hết. Thầy phải trả ngay hôm nay cho tôi, nếu không tôi kêu lưng thầy bây giờ đó. »

— Thưa Chín, thím suy nghĩ lại: mà thương tôi giám chứt. Chẳng phải tôi chẳng muốn trả cho thầy, nghề lông nầy phần thì tốt đan [illegible] nghề, phần thì truất bớt lương, đồng thuê thân. Nên bước lăng tôi phải lần trễ lần rồi, chẳng bao giờ đã chịu đó cho ai nói nặng nhẹ tôi vô ơn bạc tình, nay chẳng qua vì gặp cảnh eo hẹp thái quá thành thử phải để đến thiu buồn lòng ta rầy tôi như vậy.

— Tôi chẳng cần là nhơn đạo chi rồi. Thầy cứ chạy cả đã trả cho tôi, tôi mới nghe, bằng không thầy đường trách tôi vô lễ đó. Tôi thà làm cho thầy phải chịu nhục nhã hoặc đến phải mất số làm tôi — [illegible] nghe.

Thầy Sáu ngó qua thầy Chín cũng đứng gần đó mà nói: « Thầy Chín thầy cũng biết tôi làm cảnh vơn gần mấy hôm nay nên bước lo tạ phải đến thất hứa cùng thầy, chớ tôi cũng lại, cũng mất công biết nhọc nhằn, biết đan dồn tôi ba lần chẳng biết đăng tiền là năm ruột hay sao mà đến đến thầy thím xi nỉ mà sỉ mạ tôi. Xin thầy bảo thím sẽ rồi tôi sẽ rảng vay hồi chỗ khác trong ít ngày tôi trả, giữa lúc nầy tiền đâu mà có.

— Tôi biết đâu. Thầy với nhà thím ấy với nhau thì cứ bán tin sao em thì bán tin chớ tôi có biết đâu.

— Tội nghiệp tôi thím Chín. Nếu thím chẳng nghe lắm ngày cái tôi sẽ bị thiên hạ cười nhạo, chẳng chẳng lịch chi đến thím hết, mà lại số tiền ấy cũng cần cón thiếu thím hoài. Chi bằng thím nghĩ thương tôi nghèo cực để lối chạy mà trả lần lần cho thím xài.

— Thầy đừng nói nhiều. Tôi nói cho thầy biết, kỳ lành tiền tôi đây tôi sẽ đến chọn của lấy hết cho thầy coi.

Thím Chín ra về mặt hầm hầm.

Thầy Sáu ngồi xuống bu-rô một buồn dao dáo tha ba làm tí.

Bấy ngày sau, tới kỳ lành lương, thím Chín đã đến trước cửa phòng mà hô.

Thầy vừa phát xong, thầy Chín kêu thím Chín vào, chân thầy Sáu gỡ tay lấy đã số u a thiếu.

Thương thay thầy Sáu là người đan giầu gỡ lại ăn lương tháng chỉ chẳng chối ba chục, mà thím Chín lấy hết hai mươi bốn đồng để lại cho thầy có sáu đồng.

Cầm sáu đồng bạc, thầy Sáu nghẹn ngào rưng rưng nước mắt.

Thím Chín lại mỉ cười bước ra nhà mà cón bô cáu thông: « Vậy cho thầy đứng để người tôi ».

Thầy Chín [illegible] hết sẽ coi bỏ đắc chí.

LÊ CHƯƠNG (Kiêm-Biên)

Vì sao tôi tán thành phòng đọc sách

Vì cái lẽ mà ta muốn biết được sự mạnh yếu của một dân tộc nào, ta cần xem xét cho châu đáo cái trình độ trí thức của dân tộc ấy liền thử được đến đâu: thì mới có thể thông hiểu đặng. Đành như thế, nếu ta thử đem cái trình độ ấy của chị em trên nầy mà so sánh với kẻ ở miềng thượng ta, thì lại càng thấy rõ cái chỗ kém khuyết của chị em ta không phải là ít.

— Phải vận động, phụ-nữ chức nghiệp trước đi đã...

— Vẫn để nầy đầu chị em cứ bịt miệng điềm nhiên cho đến ngót mấy mươi thế kỷ đi nữa, duy không thể tiêu-diệt được. Vì trước kia chị em nước nhà không xứ nào mà chẳng có phụ-nữ chức nghiệp. Lại như việc thói nhâm lác kinh tế không đoàng nhiều chị em phải cất bước ra khỏi buồng the để đảnh lấy chức nghiệp, đều đó lôi thiết trường cũng đã nhiều rồi; mà cũng có nhiều chị em vì chán ở lối chức nghiệp kia lại đành hối gót trở về ý lại vào cha mẹ, chồng con cũng không vừa.

Vì thế mà, chị em hãy thử hỏi lại các chị em đã cố trết qua nhọc vì tôi vừa nói kia thì sẽ thấy và học người rồ những câu trả lời ít cầm xúc.

— Thưa bà, tại sao bà lại cáo nhồi ở chức-nghiệp của bà?

— Tại vì phận sự gia-đình ng buộc.

— Rồi tại sao bà lại không còn chức gánh việc công-ích ở ngoài [illegible]-hội nữa?

— Đó cũng tại nơi trí hóa của ta còn non nớt mà ở cho muốn [illegible] không được thành tựu.

Vâng! bao nhiêu cũng đã thấy [illegible] em ta cón nhiều chỗ thiệt [illegible] ở tỉnh-thành bởi cón thiếu [illegible], thì bão sao phòng đọc sách [illegible] lập đã được mở mang trí-[illegible] của chị em, để hiểu các [illegible] cần thiết ở chức nghiệp chủ [illegible] trọng của mỗi người vậy. Phòng đọc sách không những buộc chị em phải năng đến [illegible] đọc — đã là chị em thốt rằng không đủ thì giờ để thủ trọn phận sự [illegible] gia-đình, thì còn giờ đâu mà [illegible] phòng?

Phải, tự mâu thuẫn lấy tôi, song chị em nên phải nghĩ lại, bao giờ phòng đọc sách cũng không được vuyên buộc chị em phải thơm thì giờ phận sự của gia đình ra mà đến đó để gầy sòng tự sắc? (Như lời của chị Mỹ-Lệ bên Tân-văn), chị em cũng được đủ quyền mượn sách đem về đọc là hay hơn khi ở không lại nói những truyện sàm như: Phong-thần, Tam-quốc... Sách quốc âm hà không có lịch sử nước nhà đã xem, lại phải đi tìm những chuyện viển vông ở Tàu mà tự mình đem về nhồi sọ!

Đứng trước tình cảnh ấy « tồi tâm » nầy, chị em, người đã sức lại đi nữa không không họp chung mà lo tìm phương chước giải thoát, mà đìu dắc lẫn nhau trên nẻo đường tiến hóa.

Bao nhiêu sách vở phòng nếu cũ để làm tài liệu cho chị em muốn khai phá con đường chức-nghiệp, mà cũng là phụ thuộc của đủ hạng chị em từ lao-động sức lực đến trí-thức trong muôn ngàn việc vì-đại. Đã là phòng đọc sách thì đâu lại cón phân tranh giai-cấp? Như chỉ nhà giầu, em nhà nghèo, duy chị em ta chỉ chung theo ánh sáng có che mất, bóng tối mà đùa tay, chớ không lẽ riêng và phải hạng nào cả.

Lại như khi tới đi hỏi ý-kiến của một vài chị em gần đây: đến cái kho sách của chánh-phủ kia mà cả xứ Cao-miền không được bao nhiêu đọc giả thay, huống lựa là đi trở trêu bày chuyện chính lối.

(Coi qua trương 6)

TRÀ-HOA

CUỘC ĐI CHƠI LẦN ĐẦU

Đoàn-hướng-đạo Cao-miên

Từ trái qua mặt: *Đây là hình của đoàn Hướng đạo ở Nam-vang đi qua trước ngọn cờ Tổng cuộc.*

Bàn trị sự của Tổng cuộc Hướng đạo đoàn. Bên trái hết là M. Chicourt, chánh Mộc-lộ N'am-vang, đứng kế bên ông là M. Mellier công-sư ở Kompong-Speu

Từ trái qua mặt: *Một bàn tương-ớp trai, ở trước mặt ngồi đến M. Bringuier.*

Đoàn hướng đạo Cao-miên kéo đi. Hoàng-tử Monireth là đoàn trưởng của Đoàn hướng đạo.

Trả lời về giống tin tức trương Cao-Miên Hoàn Cầu

Chẳng tôi rất lấy làm la mà đăng xem nói giống tin tức, trương Cao-miên tờ « HOÀN-CẦU » ra ngày 24-11-34 rất sái xa với sự thật, là bởi nơi Đoạn đã lại do say một bạn chiến-tranh trang. E lecole sportive viết ra.

Thai đó lấy thiết trắng, nếu người cá chết trương tâm chẳng còn ai mà có thể làm đặng.

Đây nguyên muốn biết sự thật lui sao có « sale Annamite, Annam đồ chó » tỉ ở ra nói miệng ông Bầu, chúng tôi xin trương thuật ông bạn đăng rõ.

Nguyên ông Bầu đã không rên ở trong hồi lần rồi, hôm E ecole gặp J. Comte Saigon, ông Bầu lấy làm la mà thấy ông Hình đang bán giay giầm cho hồi, nên ông Bầu có cầu cơ đối chưt là ông Bầu chẳng ha, anh em chúng tôi có cay 3, Hình giận cang chuyện đó. Trong lúc cầu cơ, ông Bầu có nói cầu nầy: « Những người Annam như thầy nầy là sale Annamite, là đồ Annam chó ». Chẳng có nói Annam là chó không, hay là sale Annamite » vì vô cớ.

Đó chuyện lúc như vậy, vậy, hãy là [illegible] có học đâu có thể nào cón đăng những [illegible] không đặng nhà nhà [illegible]

Ông bạn của chúng tôi vào [illegible] nó vô [illegible] trong chương đoàn, người trong [illegible] cầu [illegible] người trong Học:

Anh em chiến trợ-

E'LINCELE

Một đều đáng chú ý đến «BẮP»

Nên giúp để cho nông gia mà giệt bớt lũ gian thương vô đức của bọn trung gian xuất-cảng đặng bảo thủ thị-trường BẮP cho được vững vàng

Ngoài lúa gạo ra lợi Cao-miên lại cón một nguồn lợi to tác mà bấy lâu nay đường như chẳng ai ngó ngàng chi đến. Bắp, một sản-vật đã phát-giác trong một năm nay nhờ ngoại-quốc tiêu thụ rất nhiều, thì-trường mở rộng, mậu-dịch tăng lên, dân sự càng hăng hái trồng tỉa trên đồng khắp xứ. Số bắp xuất-cảng càng ngày càng thăng số, bọn trung gian tự lấn bây giờ đã để ý đến, bắt đầu xuất tiền ra mua rất cao giá chở xuống Saigon bán lại. Bước đầu tiên cũng lời song ít ỏi lắm nên họ lấy làm bất hình, bèn trù mưu thân chước qui giỏi thủ-đoạn lấn áp đăng siết hạng nông-gia mà thôi, cho đầy đủ túi tham.

Trước hết họ xuất tiền ra mua và chục ta thật rất cao giá và phái người đi rải rắt khắp thôn quê xúi giục nông gia chớ bắp đến thành thị bán bao nhiêu họ cũng mua hết.

Lòng thiệt-tình của dân tưởng cầu ấy là chánh đáng chơn — tôi không hoài nghi chi ráo, và [illegible] đường lúc nầy nước sông Cửu-Long-giang càng dưng [illegible] tiếp bắt, ngập cả vườn rẫy, nhà cửa, phá hại mùa màng rất nhiều, nên thừa cơ hội may mắng nầy các nhà nông hiệp nhau cầm-cự cho lên châu thành mà bán cho bọn trung-gian.

Lớn thấy số bắp đến rất nhiều, bấy giờ bọn trung-gian mới giở gian tân bao là viện lẽ rằng: bắp đã mất giá thấp thỏi hơn trước nhiều quá rất đường tức hằng ngày thì hiện thời [illegible] Saigon chỉ cón lối 1p.90 [illegible] Nếu như ai bằng lòng bán với giá ấy thì họ cũng ép [illegible] giảm bằng không cứ để đó chờ giá.

Thương thay, đã chở từ thôn-quê đến châu-thành đường xa xa xuôi, trắc-trở bao tốn cũng quá nhiều, bỏ công việc làm ăn ở nhà, chỉ hi-vọng vào ba hộp bắp được thị-trường cao - giá như trước là mỗi tạ hai đồng nay ba đồng, nào đê phải bị thiệt thòi như thế nầy.

Buồn thì buồn chớ bọn dân nào có rỗ đó là do ngón khôn khéo lanh-xảo của nhà tư-bản cuất cảng kia đâu. Chớ ngày nầy sang ngày nọ, mà giá vẫn một mực cũng chẳng lên chẳng xuống. Bấy giờ nếu không chịu bán để những giá hoài thì biết có đoạt kỳ sẽ vong hay là phải bị mất giá nữa. Một nỗi mỗi ngày phải bao tiền ăn uống, tiền thuê nhà, tiền [illegible] Chớ đem trở lên về thị tiền đâu mà trả nào tiền mướn ghe, mướn đòn bẩy xe-cộ. Bán, vì tình ảnh khó-khăn ấy bọn nông-gia phải buộc lòng bán rẻ. Bắp của họ cho bọn xuất-cảng. Dành chịu bán cho mau nên mất tạ chỉ giá có 1 $ 00 đến sau đồng. Mua rẻ mạc mua thì [illegible] chưa [illegible] tham [illegible] hơn nữa. Trước khi chuyển chở đến Saigon [illegible] dùng [illegible] người vào hập [illegible] giá bắp cho được giá.

Tại duyên cớ đó nên bắp Cao-Miên phải bị thiệt thòi trong thị trường, [illegible] nhưng [illegible] đến với bắp [illegible] Lại nữa chẳng những lỗ bắt [illegible] chịu mất [illegible] sau mới phát [illegible] Bởi thế bắp xuất rồi lên xứ nào thì người ta cũng bị trong dụng.

Thấy bắp Cao-Miên xuất cảng đai da số, người ngoại quốc cũng để ý đến nên biện thời có một chiếc tàu Ang-Lê 14 tên GGal Ven Vollenhoven đến tận Kiêm-Biên vận tải ra ngoài quốc.

Cách mua bán với dân sự có mỗi nơi-nơn hơn bọn trung-gian tân-ác kia, giá mỗi tạ đến 2 $ 30 tới 2 $ 50, 2 $ 50 một tạ lập tại Kiêm-Biên họ có thể bán lại, đừng nói chi ở đầu xa xuôi, chỉ tại Cho Lớn mỗi tạ cũng đặng 3 p. 60 đến 3 p. 65 thì họ lời đặng 1 p. 15. Thử phỏng tin mỗi kỳ tàu họ chở đăng 390 tấn hay là 3.900 tạ một trăm kilos, họ lời đặng: 1 p. 15 X 3.900 — 4.485$00 TỔN NGÀN BỐN TRĂM TÁM MƯƠI LẺM đồng bạc lời trong một chuyến tàu, mà từ mấy tháng nay họ đã vận-tải trên bốn kỳ, thôi thử là tốn kỳ, thì dân sự Cao-Miên đã mất lợi cả: 4.485 p. 00 X 4 — 17.940 $ 00. MƯỜI BẢY NGÀN CHÍN TRĂM BỐN CHỤC đồng bạc của dân sự đã rơi rớt ra cho người ngoại-quốc thủ lợi trong một thời-gian rất ngắn-ngủi thế có đáng đau xót lắm.

Lớp trong nhà bắc lột, lớp người ngoại đến sẽ [illegible] nông gia thì lợi to tác thế ấy mà đường như dân cũng chưa hay biết chi ráo, hay là họ đã biết mà chẳng thể mở miệng được chăng?

Bão-thủ quyền lợi cho dân đó là Chánh-phủ nông chủ dân sự [illegible] nghiệp [illegible] 93 mất đi xét [illegible] hình mà [illegible] chức [illegible] bắp cho [illegible] chủ: [illegible] 14 tạ [illegible] Dân gian [illegible] chánh-phủ cũng do theo đó mà thạnh-vượng vững đặt.

THUẬN THÀNH

Nét mực thừa...

Thưa bà con!... Nam-Miên thân thiện nữa!

— Cái gì mà Nam-Miên thân thiện hoài vậy?... Trương Cao miên « Cảng-Bạn » mới, ý-kiến nầy đã cũ-sỉ mà anh cũng bướn nói lại nữa sao chớ?

— Thì Bà con thử coi; việc nầy không nói sao được? Vì hiện nay trong các sở các trường nhà-nước, người ta bầu lại đồng hệ lấy chạy giống người Việt-kiều mình hết trơn rồi, bởi vậy cho nên cầu chuyện nầy có mới hay cả gì cũng phải rằng gầu cổ đặng tiếp xúc với mấy bạn đồng nghiệp trên nầy mà la lên chớ — để thôi thì họ cho mình chẳng hết lòng với đồng nghiệp và cái tôn-chỉ của trương Cao miên nầy không đúng sướng.

Họ tẩy chay?.... Mình phải kiếm cách nào cầu xin nài họ đừng thy chay nữa, cho có gì đâu lại phải lập lại câu chuyện nầy cho thêm đông đuổi?

— Mên ơi! Nhơn ai kia cho Chợ-Lách, tôi chắc không mong gì là cầu là xin cho được, bởi vì chỉ có một nước là có cầu ém, hay mình muốn ra mà kêu cầu đi nữa thì nên là giải quyết vấn-đề Nam-miên thân thiện trước hết đó, rồi sau mới tây tiến hoặc thừa điệp gì được dễ dàng thì mình sẽ cầu xin, không muộn.

— Ầ, mà rồi làm thế nào anh dám chắc rằng vấn-đề nầy sau khi Nam-Miên được thân thiện?

= Có gì đâu khó đặng: hiện giờ các báo có phụ-trương ở đâu, đâu có nói chuyện đó, xong chỉ bàn qua cái lại thôi, chớ chẳng thấy ông Nghệ nào đứng ra lãnh Bạch-nhơn làm cho thành việc, mà đâu có lãnh đi nữa, thì cũng [illegible] sự lập hội « [illegible] » [illegible] thiết » [illegible] cho [illegible] Anh Dân-Mới lấy lẽ của Bác Ta mà ghi đâu cũng cho [illegible]

Thôi bây giờ Chợp-Lạnh chỉ vẫn-tắt và làm tài không một phen, hoa mấy bà con có người tính mà bầu Chợ-Lạch vào cuốn sổ Bác-Tô của anh Dân Mới....!

Chợp-Lạch tôi đoán chắc cái việc Nam-Miên thân thiện khó [illegible] cần cố vô mà nói cùng đã có từ hồi nào rồi, từ hồi mọi có vài mươi người đâu lên đi-cư trên nầy lận. Nhưng phần nhiều được thân thiện với người bổn-thổ chỉ có nhờ người đan - ba mình thôi. Vì đan bà annam mình để biểu và cũng sẵn có đăng hệ lấy chạy giống người Việt-kiều mình hết trơn rồi, bởi vậy cho nên cầu chuyện nầy có mới hay cả gì cũng phải rằng gầu cổ đặng tiếp xúc với mấy bạn đồng nghiệp trên nầy mà la lên chớ — để thôi thì họ cho mình chẳng hết lòng với đồng nghiệp và cái tôn-chỉ của trương Cao miên nầy không đúng sướng.

Họ tẩy chay?.... Mình phải kiếm cách nào cầu xin nài họ đừng thy chay nữa, cho có gì đâu lại phải lập lại câu chuyện nầy cho thêm đông đuổi?

— Mên ơi! Nhơn ai kia cho Chợp-Lạch, tôi chắc không mong gì là cầu là xin cho được, bởi vì chỉ có một nước là có cầu ém, hay mình muốn ra mà kêu cầu đi nữa thì nên là giải quyết vấn-đề Nam-miên thân thiện trước hết đó, rồi sau mới tây tiến hoặc thừa điệp gì được dễ dàng thì mình sẽ cầu xin, không muộn.

— Ầ, mà rồi làm thế nào anh dám chắc rằng vấn-đề nầy sau khi Nam-Miên được thân thiện?

Đó, có phải một cách rất mới mẻ mà cũng dễ dàng cho hai phái Nam-Miên thân thiện với nhau không?

— Ồ, bấp bấp... thiết anh hay quá!!

— Thế bậy còn!... thôi bà con làm ơn mách giùm với anh Dân-Mới lấy lẽ của Bác Ta mà ghi đâu cũng cho [illegible]

CHỢ-LẠCH

Cuộc chở chuyên sãn vật ở Nam-vang xuống Saigon sẽ bị ngưng chăng?

Ai cũng biết thường thường có những chiếc ghe ở Nam vang, chở nào là lúa gạo, bắp và các thứ hàng hóa khác của Cao - miên xuống Saigon và ghe cá sấu vội và hàng hóa ở Cholon.

Những chiếc ghe ấy khi ở Nam vang đã đóng miễn hải sanh ý, đóng các thứ thuế khác, và đóng tiền thuế đáo bến (*taxe d'amarrage*) rồi, và bao nhiêu thứ thuế ấy tin ra cũng nặng lắm.

Thế mà những chiếc ghe ấy khi chở sẵn vật và hàng hóa xuống đâu tại Cholon thì mỗi ngày phải đóng tiền thuế đáo bến và các thứ thuế khác mà cũng sống Cholon buộc phải đóng.

Hãy biết rằng những ghe ấy chỉ chở hàng hóa ở Cao miên vào Cholon rồi chẳng ghe không trở về Nam vang, chỉ có mua hàng hóa gì đem về bán ở Nang vang đâu, thế mà khi đậu tại Cholon cón bị thuế nầy thuế nọ thêm nữa, như vậy, các chủ ghe chắc có ngày phải đẹp ghe hay phải không dùng ghe chở sẵn vật và hàng hóa của Cao miên xuống Saigon nữa.

Ngoài những miễn thuế phải chịu khi đậu ở Cholon, những chiếc ghe ấy cho bị phạt tiền và nếu không có lãnh môn bài sanh ý ở Cholon, và số tiền vy ấy có khi bằng gấp đôi số tiền thuế nhứt định, — tức là thuế sanh ý, — ở Cholon nữa.

Như vậy mỗi chiếc ghe chỉ chở hàng hóa từ Nam vang xuống Saigon rồi chở ghe không về cũng phải đóng hai phần thuế sanh ý, một phần ở Nam vang, — đã đành, — và một phần ở Cholon, các chủ ghe chỉ có trông mong ở Chánh phủ Nam kỳ đoái tưởng đến cái tình cảnh của họ mà làm sao cho họ bớt phần thuế sanh ý phải đóng tại Cholon, như vậy họ mới có thể lo việc Chở chuyển từ Nam vang xuống Saigon được.

Xem như tàu của hãng *Messageries Fluviales* chạy lên Nam vang đâu có hàng hóa lên xuống, cũng được khỏi đóng thuế sanh ý ở Nam vang, chỉ đóng phần thuế sanh ý ở Saigon mà thôi.

Nếu rồi đây các chủ ghe hãy nghỉ cuộc chở hàng hóa từ Nam vang xuống Saigon, chắc hẳn, *Messageries Fluviales* sẽ được độc quyền về cuộc cuu chuyển ấy chăng?

Chúng tôi trông mong sao Chánh phủ Nam kỳ xét đến chuyện nầy đặng các chủ ghe chở chuyển từ Nam vang xuống Saigon được thong thả dễ dàng mà quí biết.

MUA CÂU THIỆT NGUYỄN-VĂN-TRI MỚI CHẮC ĐƯỢC THỨ THIỆT

nhà thuốc ĐỨC-TRỌNG 353 rue Cây mai CHOLON

TIỆM THUỐC TÂY DAKAO

PHARMACIE DE DAKAO

85 106, đường Albert 1er

Do ông THAI-VAN-MAY

Bào chế sư nhứt hạng

Trường Đại học Paris chủ trương

●●

BẢN ĐỦ CÁC THỨ THUỐC

BÀO-CHẾ KỸ-LƯỠNG THEO TOA CỦA LƯƠNG-Y

(1278)

Một cuộc thi có ích «cho đồng-bào»

Buổi kinh-tế nầy, thổ sản của mình như lúa gạo, đậu, đậu, vừng, vừng, vật vật đều rẻ, làm cho dân Việt-Nam mình phải trở nên nghèo nàn, khốn-đốn, nhưng mà đồ ngoại hóa đem vào ai mua nấy cũng mắc, làm cho hội tiền đồng.

Tỷ như dầu essence, dầu lửa (pétrole) vì xứ mình không có, buộc phải lệ thuộc dầu ngoại quốc, nên một đám tư bản hiệp nhau thủ lợi, lên giá bán cắm cho đồng-bào. Muốn cho đồng-bào rõ thì tôi kể giá dầu khi trước và sau ra cho đi thấy: trước khi hình tế, dầu đèn bán 8$00 một thùng (fûts), dầu lửa bán 2$00. Bây giờ dầu đèn bán 25$00, dầu lửa 25$00 một thùng.

Đầu lửa nầy ở dưới đất lấy lên, nhưng mà giá lại mắc hơn dầu đèn dầu phụng và các thứ dầu của đồng bào mình đã dùng mà thấp đèn khi chưa có dầu lửa đem đến xứ mình.

Bởi hiểu thấy sự ức như vậy nên hãy cuộc thi nầy cho các ông có nghề đem ra tranh với người, trước là ngoại quốc bớt thủ quyền lợi, sau là cho thổ sản mình bán được giá. ©

Cuộc thi như vầy: ai làm được đèn thắp bằng dầu đèn, dầu phụng, dầu cá hoặc các thứ dầu khác mà thuận tiện, thắp sáng như dầu lửa và ít hao kém hơn hết thì sẽ thưởng.

Giải nhứt..... 50$00
Giải nhì..... 20.00
Giải ba..... 10.00

Đèn nầy thắp bằng dầu mình không hoặc trộn với essence hoặc dầu lửa trong một phần tư hoặc một phần năm (ít chừng nào càng tốt chừng nầy).

Làm đèn thắp trong nhà hoặc ngoài trời, giờ đừng tắt mà sáng hơn hết. Đèn nầy phải cho đẹp là khác.

Bổn hãng sẽ cử một ban ủy-viên xem xét kỹ-lưỡng và thấp hết những đèn thì đem đến, thí-nghiệm kỹ-lưỡng sẽ phát phần thưởng.

Hạn Tết annam rồi nạp đến, đến cái tháng hai annam ủy-viên xem xét sẽ phát phần thưởng.

Ai muốn hỏi điều chi cần-kíếp xin hỏi nơi bổn hiệu.

HÃNG DẦU VÀ SAVON VIỆT-NAM
CHOLON

ĐÃ BÁN TỪ

Giadinh chỉ huề được với Cumberland mà thôi

Nhiều người đi coi đá chúa nhựt rồi, về nói rằng Ngôi sao Giadinh có hi-vọng thắng Cumberland. Song kết quả hôm thứ ba rồi là chỉ huề được thôi mà thôi, nhiều người ở đây còn nói huề là may mắn. Tại sao vậy ? Tại một điều mà thuở nay ai cũng biết hàng tiền đạo của Giadinh không đá vô cửa thường mà không có người sức mạnh. Đó là cái yếu nhứt của Ngôi sao Giadinh từ hai năm nay. Vả lại anh thủ thành Hồng-mao đó, dễ đá vô mà tiền đạo Giadinh chân chỉ nên bị tiếng tập lấy hết. Khi cần tới cửa thì chân chứ mà khi ở giữa sân thì chạy dữ lắm, bởi tập Ang-lê họ chơi việt vị nên bị phạt hoài.

Tối hôn giảng hàng ngũ ra thì năm giờ thiếu 15. Ngày thường mà người ta đi coi cũng đông vì Giadinh khéo làm quảng cáo. Hàng ngũ của Giadinh như vầy

Tịnh
Bền, Thơ
Coln, Lắm, Chầm
Đôi, Thông, Ngà, Đốc, Thạnh

Bây giờ muốn cho tiền đạo khá hơn thì đem Thạnh vô đi tả nội vì Thạnh không phải là người chạy gốc dầu, trong mấy phút đầu thì đã thấy tiền đạo Giadinh đá lôi thôi mà thấy rõ ràng hôm nay khó thắng. Người Anh dầu cho họ đã đỡ công vậy Một đầu ta phải công nhận là cái cách chận banh, giao banh đón banh của họ là tuyệt vời mà nhứt là kiềm chỗ trống chạy lại còn hay hơn nữa.

Đó là cái biểu hiệu rằng người Anh đã banh giỏi nhứt trong hoàn cầu, đến người đỡ của họ cũng có cái cách đá rất tự nhiên vô cùng. Lật bật họ đã ăn trước một bàn. Công nầy của anh tiền đạo trung ương phải đá hai lần mới vô cửa của Tịnh, vì banh đầu trúng cây đội ra. Người ta tưởng Ang-lê còn thắng nữa không mà Giadinh đã lọt được vô cửa [illegible] mà gỡ. Công nầy của Ngà, đá tiếp banh của Thạnh ngoài góc đưa ngay vô. Banh đó Đốc tới trước mà hụt. Song bên Ang Lê xám lần thường hơn. Phía dưới thì chỉ có một mình Thơ chống cự song tiền đạo của họ tuy không chân chứ mà không chịu sứt ở xa lại muốn đam đến gần mà ăn cho chắc chân hơn thành ra mất nhiều cơ hội lắm. Vậy mà họ cũng ăn được bàn thứ nhì, công của tiền đạo trung ương. Hữu nội qua khỏi Chầm đưa banh ngay giữa hai hậu tập, chỉ còn chận banh ở trước mặt thành mà đá vô cửa, lẽ sao mà không thắng đăng ?

Vào nghỉ giải lao trở ra đá lại thì lúc sau nầy Gia-định rằng hơn nhiều đá hay hơn mà tân tâm hơn. Phía dưới có Chầm với Bền là yêu trong nữa giờ đầu mà bây giờ cũng đá khá hơn gong lệ nhứt là hàng tiền đạo nên chống cự thì được mà công thành thì không. Tuy vậy chi Giadinh cũng gỡ được bàn đó nhờ phạt coup franc Lắm đá ngay vô song anh thủ thành đỡ nên không đỡ kiếp, chịu thua.

Bàn kể đủ thì của người Anh. Góc mặt đá vô, tả nội đội đầu ngay góc nên Tịnh bỏ tay. Ai cũng tưởng người Anh thắng được một bàn không ngờ Giadinh nhờ Thông mà gỡ lại rồi giữ huề được cho đến mãn giờ.

Giadinh đá trên nầy dở, đó là một đều đáng lo trước ngày đi Bắc. Phải lo làm sao tiền đạo hay hơn nữa mới được. Bữa nay thì trên hàng tiền đạo không có người nào đáng chen cả. Người đá hay là Thơ. Lâm trọn phận sự là Coln với Lắm.

Bên Ang Lê có hậu tập khá song thủ thành dở. Tiếp ứng biết đón banh chận banh, tiền đạo chỉ có anh tả nội là khá hơn hết.

Bữa thứ năm nầy hội Cumberland đá trận chót với Victorie và Etoile du Sud. Hàng ngũ hội tuyển nầy sắp như vầy:

Sơu
Xôi Phú
Bình, Chuoc, Hưng
Vân, Lăng, [illegible] Bông, Cầm [illegible]

Thuốc điều hiệu TAM KỲ

Thuốc hút không khó cắn
mùi thơm giá thật rẻ

Cie INDOCHINOISE DES TABAC
17 Bd Kitchener SAIGON

HỌC CẦM BÁNH XE HƠI

Man giỏi—Thi mau
Giá rẻ hơn các nơi

TRƯỜNG XE HƠI

95 bis. Đường LAGRANDIÈRE — SAIGON

TRỊNH-HƯNG-NGÂU

Chủ trường lãnh dạy

« TRƯỜNG CỦA TRỊNH-HƯNG-NGÂU TỐT VÀ DẠY GIỎI HƠN HẾT » LỜI KHAI CỦA ÔNG CHÁNH SỞ XÉT XE HƠI TOÀ

HỌC TRÒ LỤC TỈNH CÓ NƠI ĂN Ở TẠI TRƯỜNG

CỐ DANH GẦN 15 NĂM

3 thứ thuốc ho

VỎ-ĐÌNH-DẦN

Thuốc Ho BỘT 0'15 — Trị Ho mới phát

Thuốc Ho HOÀN — Trị ho lâu ngày. Ho có huyết ho lao. Ho đàm xanh, đàm đen. 0$40 1 hoàn. 1$00 12 hoàn (1 hộp)

Thuốc Ho NƯỚC — Trẻ phải yếu. Ho khúc khắc, tức rang ngực ớn mình. Ho lâu ngày có chút máu. 0$80 1 ve

VỎ-ĐÌNH-DẦN

Đại - Dược - Phòng

(Đăng lập năm 1924)

[illegible] rue du Marine—Cholon

●●

Phân - cuộc :

[illegible] rue [illegible] Saigon—[illegible] Bd Albert 1er Bakau Saigon

Hơn 100 nhà thất nghiệp có công chuyện làm

Từ ngày đăng báo đến nầy, có trên một 100 nhà thất nghiệp, và cũng có lối 20 nhà buôn gởi thư đến mua. Thật quả như lời, mua các món thuốc của nhà thuốc hiệu Nhành-Mai về bán lợi lắm, chạy lắm, mỗi ngày bán ít lắm 5 gói thuốc xổ 5 gói thuốc ban (chí-linh) cũng đủ lời 0p.50 để tiền nuôi miệng cũng như có chỗ làm, chắt chắn vậy. Thuốc hiệu Nhành - Mai đi đến đâu cũng có người mua, đến đâu cũng được khen. Người nào siêng bán có ngày bán được mỗi thứ vài chục gói, lời trên vài đồng. Nhà thuốc hiệu Nhành Mai bào chế thuốc có đủ phép của chánh phủ cho ; ai mua thuốc về bán đều được yên lòng khỏi lo sợ đều chi trở ngại. Bản hiệu có nhiều thứ thuốc hay, xin kể dưới đây : Thuốc NÓNG và BAN « Chí-Linh » 0.p15 Thuốc xổ NHÀNH - MAI giá 0p.15 Thuốc ho « Bắc - Bưu » giá 0p.10 Thuốc dán hiệu « Con-Rắn » 0p.12 Thuốc nóng « cảo khôn tán » giá 0p.12 Thuốc bổ « Tế - thế' - hoàn » 0p.50. Thuốc điều kinh (rắn vàn) Có bán khắp cả Đông-Pháp, các nhà buôn, và nơi tiệm thuốc. Các gare xe đều có bán. Saigon nơi tiệm cô Nguyễn-thị-Kính Chợ mới. Mua sỉ lời nhiều do nơi Nguyễn-văn Lượng directeur de la Pharmacie Nguyễn văn Phố boîte postale N° 13 Saigon.

●●

Ơ đâu có dầu Cùlà thứ thiệt

Muốn có thứ dầu Cùlà thiệt, xin nhớ đầu cùlà TAM-ĐA. Trị bá chứng. Do nơi Nguyễn thị Kính chợ mới và các gare xe điền có bán mỗi ve 0$25.

Saovn Việt-Nam tốt nhứt hơn hết

sao tôi tán thành việc đọc sách

(Tiếp theo trương 5)

Ấy thật sai rồi đó, chỉ em chớ với rằng P. H. S. đây của hai phái nam-nữ Việt-kiều gây tạo mà sở trữ rộng những sách quốc-âm có giá-trị, chớ như khu kia lại là phòng sách pháp, thì bảo sao không ít người đọc ?

Thực-nghiệp của chỉ em không phải cậy mình vào lực, chính phải nhờ nơi trí. Nếu bảo rằng chức-nghiệp của chị em như bà Đông-Tú nào kia thì cũng thấy bỗ hai to cho chị em ta sau nầy thậm trong !

Kết luận, đại ý tôi tán-thành phòng đọc-sách ở bài nầy, vì đã thấy chỗ còn khuyết-điểm ở tri-thức của chị em trên nầy. Mà đâu gì tôi cũng ước mong sao được nhiều chị em góp sức lại tạo-thành cái sở-vọng cho P. H. S. thì chắc sau nầy chị em sẽ được thỏa vọng mỹ mãn.

PHẤN-THU-CÚC

Màu trắng như bông bưởi, màu hồng như hoa hường, sẽ làm cho quí bà, quí cô xinh đẹp như cánh hoa tươi, tính chất phấn THU CÚC toàn đồ nội-hóa, chế tinh-khiết, mùi thơm điều, giữ được nước da mịn màng tươi tắn luôn. Giá tuy rẻ tiện cho quí bà quí cô dùng được thường ngày, nhưng mà phẩm chất trọng thể của phấn không bao giờ mất được. *dùng nó mịn da cô không có mụn.*

Giá mỗi hộp. . . . . 0$60
Phấn nước ve lớn. 0.40
Phấn nước ve nhỏ. 0.20

Tại nhà Nguyễn-thị-Kính Saigon số 102, rue Frère Louis. (1122)

Thiệt hay giá

Vì RAVÉ thấy thuốc SUY BỘC BÀ ÔNG HOÀN hiệu ÔNG TIÊN gồm trị các chứng bịnh phong tình thế hay ai dùng cũng đặc bịnh bán chạy một cách mạnh mẽ, kẻ ấy đem lòng phanh ghét nói với nhiều người rằng bức thơ của ông Trần-văn Kip ở Marseille khen tặng thuốc Sưu độc hiệu Ông Tiên đó nhà thuốc làm giả, cho rằng bên Pháp không thuốc nào hay trị bịnh phong tình hay sao. Vậy nhà thuốc xin [illegible] vài lời [illegible] ment de compte của nhà thơ Marseille và cái récépissé [illegible] thuốc ở [illegible] Tân đây cho kẻ ấy biết thiệt hay giả và chọi kẻ [illegible] thuốc Ông Tiên đăng làm cam đoan với tuần cảnh

RÈGLEMENT DE COMPTE

d'un envoi contre remboursement

Le destinataire a pris livraison ou a refusé de prendre livraison (1) de l'envoi auquel était jointe la présente déclaration

Le montant de l'encaissement soit [illegible] est représenté, sous déduction de frais ci-après détaillés, par le mandat postal ou télégraphique (1) ci-ci-dessous

Droit d'encaissement.
Taxe télégraphique
Droit de commission

Mandat (1) { postal n° / télégraphique n°

Total égal [illegible] de l'encaissement

Timbre à date

RECOUVREMENTS MARSEILLE 26 A 34

RÉCÉPISSÉ

à remettre au déposant

Nature de l'objet
Valeur déclarée
Remboursement
Frais

(1) Rayer mention inutile en marge. Lettre ou télégramme, [illegible] mention du C.R.

[illegible] ông thuốc SUY BỘC không hết bịnh không lấy tiền. Ông biết chắc thuốc nầy có [illegible] nên chẳng phải người mình không có thuốc trị bịnh phong tình mới chính quyền quyết đến của chúng bên thơ [illegible] ông 2 của [illegible] Pháp [illegible] hoặc có [illegible] hành [illegible] chú kẻ ấy biết [illegible]

(1) [illegible]

3 đều nên ghi nhớ

1- Dùng Savon Việt-Nam thật tốt

2- Dùng dầu ăn chay trong sạch

3- Dùng dầu xổ đu-đủ tinh khiết

Của hãng Savon Việt-Nam, 60, đường Cambodge Cholon giá thật rẻ, khỏi phải lo đều chi — Đồng-bào nên nhớ giúp đỡ nội-hóa.

Xin thưa trước

Muốn thuận tiện trong việc buôn bán, vì muốn vừa lòng bạn hàng quen biết, nên đến ngày 1er Décembre 1934, tôi sẽ mở thêm một cửa hàng nữa tại Saigon, đường d'Espagne, số 177, để bán sỉ bán lẻ sách Quốc-ngữ, đồ học trò và đứng làm Đại-lý bán các thứ thuốc của các nhà Y-Sĩ An-nam bào chế, xin kê sơ lược một ít thứ sau đây: Thuốc *Vũ-phát-đan*, thuốc *Nguyễn-văn-Thành*, thuốc *Đức-Trọng*, thuốc *Võ-Định-Dần*, thuốc *Ông-Tiên*, thuốc *Nguyễn-ngọc-Công*, thuốc *Nhành-Mai*, thuốc *Hồng-Khê*, thuốc *Con-Công*, thuốc *Ông-lão-giáo-từ*, thuốc *Lợi-sanh-Đường*, thuốc *Đại-Đồng*, và thuốc *Di-sanh-Đường*; Vì tiệm mới muốn chiếu hàng nên trong một tháng đầu (kể từ ngày 1er Décembre 1934 tới ngày 1er Janvier 1935) Vị nào mua các thứ thuốc trên đây tôi sẽ trừ hoa-hồng mười lăm phần trăm (remise 15%).

Thơ và Mandat đề như vầy:

PHẠM-VĂN THÌNH
№ 177, Rue d'Espagne, Saigon
Hay là: PHẠM-VĂN THÌNH
60-61 Rue de Thô, Cầu-Ông-Lãnh
— Binhtây-Cholon —

Trong 3 tháng có 40 người chết về bịnh thương-hàn

Bình-định y-tế xứ Đông-dương vừa tâu cả nguyệt thứ tư năm 1934 như sau nầy:

Bịnh đậu mùa. — Tất cả có 479 người mắc, chia ra Trung-kỳ 90 người, Cao-Mên 105 người, Nam-kỳ 30 người, Lào 50 người, Bắc-kỳ 204 người. Trong số 479 người bị có 87 người chết.

Bịnh dịch tả. — Tất cả có 22 người mắc, sanh ở Cao-miên và Trung-kỳ. Số chết chừng 81 %.

Bịnh dịch hạch. — Tất cả có 31 « ca », số chết chừng 77 %.

Bịnh thương-hàn. — Bịnh nầy vẫn tam cả nguyệt thứ ba vừa qua có phần kích liệt. Tất cả có 18 người Tây và 246 người Nam mắc thì 46 người chết. Hanoi bị nhiều nhất rồi đến Trung, Nam-kỳ.

Bịnh đau màng óc. — Ít lắm, chỉ có 2 người bị.

Bịnh cùi. — Tất cả có 181 người bị mắc.

Bịnh sởi. — Tất cả có 148 người mắc, 5 người chết.

Savon Việt-Nam tốt hơn hết

Một cuộc xung đột dữ dội

Thanh-hóa. — Làng Hải-nhuận thuộc tổng Hữu-định phủ Nông-cống, chia đôi thì một nửa theo đạo Gia-Tô, một nửa đi Thích-ca.

Cũng vì một chuyện hiềm khích cn, hồi 8 giờ chiều hôm 21-11-34 Hà quan Lanh em cải tổng sở lại là quan Ngân, gặp người quản giáo bên đạo là Hà v. Chi ở phủ về, bèn sai mấy tên gia nhơn đón đánh.

Cả thể giáo Chi phải chạy đến nhà lão, vừa tới cửa thì bị bọn nầy đuổi kịp, chúng liền đe xuống đất mà đánh.

Khi nghe tiếng kêu cứu, ông giáo đạo Vinh ở nhà thờ chạy ra thấy vậy liền hối trống gọi bổ lập dân bên giáo lại tiếp cứu.

Nghe hiệu trống ngũ hồi, bà dân cùng kéo ra đông, kẻ đao người gậy, rồi chẳng phân phải trái, ùa vào đánh nhau tùi bui. Sau một hồi loạn đả, hai bên cùng có nhiều người bị thương, chết bộn dân bên giáo kem thì phải kéo nhau chạy cả vào nhà thờ, nhưng dân bên lương đang hung, bu không tha, cũng đuổi theo vào trong nhà thờ mà phá phách.

Một hồi sau, dân bên giáo có người chạy thoát lên phủ báo, quan huyện Nông-cống lập tức đem binh và súng về đàn áp, bọ mới chịu giải tán.

Ngay khi ấy nhà chuyên-trách đã mở cuộc điều-tra và cho hai 10 người thủ-xướng về phủ xét, còn mấy người bị thương nặng, hôm sau đã cho giấy đi nhà thương phục thuốc, duy có ông gia Vinh bị một lất đao chém vào đầu, ngày đêm hôm ấy đã về nhà thờ tỉnh bảo và nhờ ta cho phép dưỡng bà sở, con giáo đã bị một vết đao đâm vào lưng và một lất chém trúc một ngón tay thì xin về nhà chữa lấy.

Phương pháp trợ cứu các điền chủ ở bên Xiêm

Trong mật tin « Đăng-cổ Thời-báo » vừa rồi có đăng một bài nói về việc chánh-phủ Xiêm tìm cách cứu giúp các vị điền-chủ ở trong nước.

Chúng tôi xin tóm tắt bài báo ấy như sau: « Sự phá-sản, sự nguy-bức của các điền chủ vì những mỗn nợ lúc đầu và vì nhiều nguyên-nhân khác nay mai sẽ được chánh phủ để ý đến và tìm cách vãn cứu tình-thế.

« Vị mục đích ấy, chánh-phủ đã định tổ-chức nên những cuộc hiệp-tác nghĩa trong xứ và một Canh-nông ngân-hàng. Mỗi một quận có hội hiệp-tác thì chánh-phủ lập ra những vựa lúa chung.

« Tổng hội hiệp-tác sẽ chuyên coi về việc buôn bán và giao thiệp giữa cho các điền chủ. Tiền lời sẽ tùy tiện mà chia cho nhau.

« Canh nông ngân hàng sẽ lãnh hết nợ nần của điền chủ và thay mặt luôn cho chánh phủ. Ngân hàng sẽ giao cổ phần cho

Các quan thủy chiến « Cumberland »

Ngày thứ tư 5 Décembre vừa rồi, quan thủy-sư đề-đốc chiếc tàu « Cumberland » có đi viếng dài chiến sĩ trận vong ở Saigon hồi 10 giờ mai.

Viên hội-trưởng và ban trị-sự có mời các quan về lên-sở đến dự lễ.

các chủ nợ để thế chưu cho những ruộng đất cầm cố. Những mỗn nợ tư, canh nông ngân hàng cũng bảo lãnh. Những người có ngân phiếu được lãnh tiền lời.

Hiện nay, người ta phỏng định ba triệu lấ-cô đã xuất ra để cho điền chủ nông gia nghèo vay trước hết lấy độ làm vốn mà làm mùa.

« Chánh sách kiểm sát nợ nần ấy sẽ giao cho một ban gồm có các vị đại biểu cho các nợ, người thiếu nợ và chánh phủ. Những sự quyết định của ban nầy phải có sự ưng thuận của chủ nợ mới được. Nếu ý kiến bất đồng thì sẽ có trọng tài phân xử và định đạt.»

Giá lúa và tin tức

Giá lúa tại Cholon

NGÀY 5 DÉCEMBRE 1934

LÚA
(Mỗi tạ 68 kilôs)

Gocong	1.40	Omon	1.34
Sentre-Bari	1.40	Cairang	1.34
Sentre	1.38	Thu Not	1.34
Mytho Tienan	1.38	Longxuyên	1.34
Cai Lay	1.36	Châudoc Blanc	1.30
Cai Be	1.36	— Rouge	1.17
Vinhlong	1.36	Tânchau	1.16
Bakê	1.36	Saïgec-Blanc	1.34
Cha Chong	1.37	— Rouge	1.17
Gong Long	1.37	**CA MEN**	
Travinh	1.37		
Baisau	1.40	Battambang	1.37
Bachieu	1.40	Banam	1.32
Rachgia	1.42	Soairieng	
Phnec Long	1.42	Leu de	1.15

GẠO
(Mỗi tạ 60 kilos)

Gao	N° 1	25 %	2.08
Gao	N° 2	40 %	2.98
Tâm	1-2		1.78
Tâm	3-4		1.32
Cám trắng			0.78
Cám lức			0.37
Bao lúa ve			15.00
Bao gao			21.00

Bạp do mot trem ky lo o Cholon. Tử — —

Tàu tới

Ở Pháp lại

Explorateur Grandidier	6 Déc
Entrecasteaux	6 Déc

Ở Bắc và Trung-kỳ về

Yangtsé	8 Déc

Tàu về

Athos II	7 Déc

Singapore nữ

G.G.Merlin	30 Nov
G.G. Van Vollenhoven	4 Déc

TÀU ĐI

Qua Pháp

Dupleix	1er Déc
Athos II	9 Déc

Ra bắc và Trung-kỳ

Entrecasteaux	8 Déc
Claude Chappe	10 Déc

Qua Singapore

G.G. Merlin	3 Déc

Qua Tàu

AndreLebon	13 Déc

Lúc trước lão hay nhức đầu lắm, nay lão nhớ uống Dầu thông tan của hiệu Quảng-Tế-Đường, 34 P. Blanchy mua dùng hết, nên xin giới thiệu với bà con thứ thuốc hay.

LOI-TỶ-Dầu thông
Lãnh-Tế-Đường
Bạch-Mai-Tân

Cần dùng đại-lý bác chân ở các tỉnh, gởi thơ thương nghị.

Lời rao

M. M. MATUSITA, chủ nhơn nhà DAINAN KOOSI, xin kính-cáo để qui-khách biết, kể từ ngày 10 Décembre 1934, phòng giấy của công-ty chúng tôi sẽ tạm dời lại **số 7 và 9, đường Guynemer** (phòng giấy cũ hồng Texaco) trong khi cất lại sở cũ ở đường Chaigneau.

Luôn dịp, chúng tôi xin nhắc để qui-khách biết tại cửa hàng « AU JAPON », **46 đường Vlénot** có bán nhiều món đồ rất đẹp để làm quà trong dịp lễ Noël và tết Tây.

M. MATUSITA
Tél. 840

MỘT THỨ BỆNH NAM-KỲ NHIỀU NHẤT

Xứ Nam kỳ ở về miền hạ lưu khí hậu thủy-thổ ẩm thấp, nên người Nam-kỳ thường hay mắt phải chứng phong thấp, tê thấp, đau xương, mỏi lưng, nhức mỏi rêm cả mình, tê bại.

Muốn tránh khỏi bệnh ấy, mà lại được khỏe người luôn luôn, mau mau mua thứ thuốc:

Đào viên Bổ-huyết Khu-phong

Thứ thuốc nầy chữa bổ khí huyết, lại chữa được các chứng vừa kể trên rất thần hiệu, chư tôn nên chú ý.
Giá bán mỗi chai lớn 1$50. — Chai vừa 0$80. — Chai nhỏ 0$40.
Tổng Đại-lý phát hành tại Nam kỳ nhà buôn
NGUYỄN-THỊ-KÍNH Saigon
(1296) *Số 30 đường Aviateur Garros.*

Nhiều điền chủ Nhựt bị chánh-phủ Mỹ trục xuất cảnh ngoại

SỰ BẤT MÃN Ở MỸ

Người Mỹ ở trong xứ Arizona (Mỹ) lâu nay vẫn cực kỳ bất kích người Nhựt và đòi trục xuất cảnh ngoại những người Nhựt có điền ở Maricopa County.

Trước đây hồi đã có gần tới lần thơ hoặc người Nhựt phải đi ngay.

Không chịu đi, một tháng sau, người Mỹ lại đại-binh đến, lấn vô để phá hết sự sản của người Nhựt. Đối với việc nầy lãnh-sự Nhựt đã nhiệt liệt phản đối với chánh-phủ Mỹ.

Chuyện vẫn không êm, Phong trào bài Nhựt ngày một tăng-gia.

Đầu tháng Octobre vừa rồi, người Mỹ lại lẹng nam trái bom phá vỡ các đồ dẫn thủy nhập điền của người Nhựt. Rồi cuối tháng Octobre vừa rồi, bọ lại liệng hai trái bom nữa. Chánh-phủ Mỹ thì cứ bưa sẽ đi đánh vụ các rồi ấy.

Nguyên nhơn vụ thủ bom nầy là tại trong tức thống hoàn-... người Nhựt liền lấy lời trên chánh... Hoa người Mỹ.

Đã chẳng điều đình, sau vụ bom nổ, nhà chuyên trách lại còn đi 30 Nhựt-kiều ra và đuổi ra khỏi đất điền của họ đã lâu cư lâu nay.

SẮNG LẬP NĂM 1890 — LÀM THUỐC BA ĐỜI

Nhà thuốc NAM-PHƯƠNG

Hiệu « CON CỌP »

Trước ở chợ Bà-chiểu (Giadinh) nay đã dời ra Saigon 166 Rue Colonel Boudonnet, 166 (Trước gare xe lửa Saigon — Mythe)

Lương-y Annam có cấp bằng Trung-Việt làm thuốc kinh nghiệm, coi mạch hốt thuốc, trị bịnh tại nhà, không tính tiền công. Sớm mai từ 7 giờ tới chiều tối 9-10 giờ còn coi mạch, hốt thuốc, bán thuốc, trừ ra buổi trưa từ 12 tới 1 giờ nghỉ không coi mạch. Trị bất thây các chứng bịnh nam phụ lão ấu.

Chuyên trị: bịnh ho, thổ huyết; **phụ-nữ khoa**, điều kinh-bạch đới, đau tử cung và sở trường về **Tiểu-nhi khoa**, trẻ con nít đau ban trắng ban đỏ đánh tiếng.

N° 2 — Tiêu ban giải nhiệt hườn hiệu, « CON CỌP »

Trị con nít đau ban trắng, ban đỏ, gốc ban chưa dứt, ẻo-uột, mình nóng bấm bấm, hay đổ mồ hôi, làm biếng ăn, đương bình uống thuốc nầy đuổi ban ra, mau mạnh, còn vô bịnh, bình thường cho uống thuốc nầy trị nóng mình, trừ mồ-hôi bình, trẻ con mát da mát thịt mạnh khoẻ mau lớn. Thuốc kinh nghiệm đánh tiếng. Một bao lớn 0p.20 — 12 bao lớn 2p.00; một bao nhỏ 0p.10 — 12 bao nhỏ 1p.00.

Bịnh tê bại, bịnh tức, bịnh lậu, tim-la, nặng lung cũng trị được.

Bàn ông ho lao, ho tốn, phổi yếu, đàn bà có-gái huyết hư, ho huyết, ho thai, ho sản hậu v. v. nên uống thuốc *N° 8 Nam-Phương Bổ-phế hườn* hiệu *Con Cọp* của bổn đường, thuốc bổ phổi, giết trùng, thuận khí tiêu đờm, trị bịnh ho thần hiệu, đánh tiếng chưa thiệt. Hộp 0$30, hộp 0$60, hộp 1$20.

Bịnh ho-lao phải biết cách điều trị
Không nên vội thất-vọng!
Muốn khỏi bịnh ho lao nguy hiểm

Người bịnh nên tới tại bổn đường uống thuốc, bằng ngày có Lương-y chuyên môn điều trị thận-trọng, ở xa nên mua thuốc *N° 8 Nam-Phương Bổ phế hườn* mà uống mỗi ngày và xin *"Toa thuốc trị bịnh ho lao"* của bổn đường mà uống thuốc thang mỗi đêm. Sẽ có lời cho dặn phép vệ-sanh bảo dưỡng, trong 10 bịnh ho lao tốn có hy vọng trị được 5-7 bịnh lành mạnh khỏi hẳn, còn mấy bịnh nặng quá cũng đỡ được. Không nên vội thất vọng!

Có rượu thuốc trị nhức mỏi thần hiệu bán lẻ.

Cho không: thuốc nước nhỏ con mắt đau nhãm linh nghiệm.

SẢN LÓNG CỨU GIÚP BỊNH NHÀ NGHÈO

Nghĩa là: Người có tiền, xin trả đủ tiền thuốc, tiền công. Người nghèo ít tiền thì tùy theo sức mà trả tiền thuốc.

Tôn chỉ và mục đích của bổn đường:

Làm ích cho đồng loại, sẵn lòng cứu bịnh giúp đời.

Bản đủ thứ Cao đơn hườn tán kinh-nghiệm.

Người ở xa tới Saigon uống thuốc, bổn đường giới-thiệu tạm khách sạng quen tính giá riêng, thiệt nhẹ.

Thơ và mandat đề cho: M. Nguyễn-văn-Hỉ, Phương-dược Nam-Phương, 166 Rue Colonel Boudonnet, Saigon.

TISSUS EN TOUS GENRES

TRINH PHUC-LỢI

FONDÉE EN 1890

7, Rue des Cantonnais
(TONKIN) Phố Hàng Ngang, HANOI

Đủ mặt hàng TƠ, LỤA, VẢI « NỘI-HÓA »

Chuyên môn bán Contre-remboursement khắp các nơi

Quý khách muốn biết giá hàng và mẫu hàng xin gửi thơ và đính theo timbre poste để trả lời.

20 điếu thuốc

Cigarettes COFAT

Quí vị nào hút thuốc « COFAT » chẳng nên quên rằng hãng BOY-LANDRY đổi mới bao không thuốc « COFAT » một gói nguyên hai chục điếu « COFAT ».

Hay là đem những chỗ sau đây:

ở CHOLON: Tiệm TRINH-LÊ-SINH — 350, rue des Marins.
ở SAIGON: Tiệm TRƯƠNG-THÀNH — 6, Amiral Courbet (Chợ-mới)

TIỂU-THUYẾT CỦA BƯỚC-NHÀ NAM — N° 60

KHÍ HUYẾT ANH HÙNG

PHÚ-ĐỨC

II

Kim Phụng nghe nói thầm rằng: « Nếu ta không có chồng ở xứ nầy thì ta phải phận lý với Huỳnh Long. Ta le nghĩ thế nào? » Thanh Long đứng dậy nói rằng: « Thôi con hãy đi ra ngoài tập dượt mấy trò tối nay điểm cho thành thuộc. »

Kim Phụng vâng lời đi ra sân hát, Huỳnh Long đang đứng tận con chú nhảy vòng thấy Kim-Phụng đi ra sắc mặt không vui thì đứng tay hỏi ấng: « Kim-Phụng, cha kêu em có chuyện gì mà em tỏ ra mặt buồn như vậy? »

Kim Phụng gượng làm vui nói rằng: « Em có buồn gì đâu ».

— Em dối anh đó.

Kim Phụng lại gần nói nhỏ rằng: « Cha định không cho anh em mình theo giúp cảnh xiếc nầy nữa ».

— Theo giúp cảnh nào khác chăng?

— Không phải, cha tính ở lại xứ nầy tìm ăn.

Huỳnh Long ngạc nhiên ngó sang Kim Phụng.

— Phải cha bảo xứ nầy đi lập nghiệp chống phát làm giàu cha không muốn anh với em đeo đuổi theo cái nghề cực nhọc và nguy hiểm nầy. Em không nghe nói câu: anh nghề tử nghiệp, hay sao?

— À... đó là cha thương anh em mình, thế mà sao em không vui?

— Còn anh vui làm sao?

— Không nghề nào quen nghề nầy, theo ý anh muốn làm nghề nầy dầu chết vì nó anh cũng không sợ.

— Thì em cũng vậy.

— Không nên buồn làm trái ý cha.

— Nầy anh, cha sẽ định cưới vợ cho anh ở xứ nầy, anh muốn cưới vợ chưa?

Huỳnh Long cười mà rằng: « Muốn lắm ».

Kim Phụng cúi đầu làm thinh. Huỳnh Long biết ý Kim Phụng hầu tình với mình thì lấy làm thương xót. Cũng trong khi đó *Hoàn* Long Long ngó thấy nơi tay áo của Kim Phụng có đeo một chiếc cà rà nhiều hột xoàn thì hỏi rằng:

« Cha chế, em có một chiếc cà rà rất đẹp, ai mua cho em đó? » Kim-Phụng sẽ bàn tay ra ngó xuống coi rồi nói: « Hoàn-ngọc Quang mới đem tặng cho em đấy anh. »

Huỳnh-Long nói: « Anh nghe người ta nói Hoàn-ngọc-Quang là con của một nhà giàu có nhứt ở Saigon, chiếc cà rà nầy chắc là nước tiền lắm. Hoàn ngọc Quang đang cho em là cháng mến tài đức lắm đó. » Nói đến đây Huỳnh Long liền xây lưng kêu cô ấng đây sắt đang chăng và Kim-Phụng tập dượt.

Đây nói qua Hoàn ngọc Ân con trận Lê Hà đánh vô huế với *Huỳnh* Long buộc lòng hứa với lòng chữ gánh xiếc mười ngày nữa sẽ cho Hoàn ngọc Quang tại chuyển để lấy danh tiếng nhà ông và làm vinh diệu chung cho đó gia bào.

Về phần người người đều vui trước Hoàn ngọc Ân thì lấy làm lạ nghề vì phải buộc lòng dạy vô trước nằng hằng quyết một không chiều dạy đàn bà vợ giỏi hơn ông cũng không kể.

Đến đó Hoàn ngọc Ân nằm lo nghĩ đến một giờ khuya rồi nói rằng: « Ta lo sự gì? Dạy thêm cũng vậy mà không dạy thêm cũng vậy. Hoàn ngọc Quang nghề đã cao cường rồi, trước Huỳnh Long hãy gặp nó đánh không thắng, chớ người ra mà mượn người khác nó đánh cũng ngã. Ta phải vì danh tiếng chi nhà ta mà cũng vì danh tiếng chung của đồng bào. Hoàn ngọc Quang có tánh nóng nảy hão thắng, để là bốc tánh tự nhiên của có không giống ta, song lo sanh nơi nhà giàu có, có bao sau nầy nó đi ăn cướp làm hại xã hội mà ta lo sợ. » Nghĩ như vậy Hoàn ngọc Ân an lòng, nhắm mắt một chập sau ngủ ngon một giấc đến 6 giờ sáng thức dậy.

Đêm nay Hoàn ngọc Quang vô nằm vì nghe Lục Lao đã cố đến vô nói lên Hoàn ngọc Ân ... mười ngày nữa sẽ lên vô đây tài chiến với Huỳnh Long, là ông đã chịu dạy vô cho mình rồi nên sẵn ra đang sửa giọng Hoàn ngọc Quang đã thấy đó được nhảy dây và đánh banh cái cho thêm sức mạnh.

Đang khi Hoàn ngọc Quang tập được sau vườn Hoàn ngọc Ân đã ra đứng xem mà hỏi rằng: « Quang, ngày thắng Lục đã cho con hay trước ông cái tài chiến với Huỳnh Long, phải không? »

Hoàn ngọc Quang khôn ngoan tập rằng: « Thưa cha con đang vui mừng vì được cha tin tưởng cho con và sẽ dạy con học võ thêm đặng đánh Huỳnh Long lấy danh tiếng lại. Trước con đã đau quá tưởng cha đã truyền dạy hết võ nghệ cho con rồi còn con ? tối nên đấu với Huỳnh Long đặng lấy danh tiếng chung ra đồng bào, chẳng ngờ lão cho đồng bào thấy con thua tuổi vọng buồn tiếm ».

Hoàn ngọc Ân gật đầu nói: « Con hãi đấu bán vậy con học một thế con phế. Tập dượt thành thuộc ... ngày mai nó dạy thêm thế tuyệt.

Còn nữa

DƯƠNG

DÙNG THUỐC

THIÊN-HÒA ĐAN-DƯỢC

Trị các chứng bịnh ban

BAY LẮM

KÍNH CÁO

Phương thuốc nước trị các chứng bịnh ban của tiên-đường bào chế, trước kia tôi đã Đan-Dược-Thầy nhưng từ nay trở đi, sẽ đổi tên lại mà bán là THIÊN-HÒA ĐAN-DƯỢC.

30 đã có sự thay đổi như vậy, vì mới đây cái nhà đại-lý của hiền-đường và chiếu vị thân-nhân qui yêu, có cho hiền đường hay rằng có nhiều thứ thuốc trị bịnh ban cũng lấy tên Đan-Dược-Thầy của hiền đường mà đặt tên thuốc của họ. Bởi đó cho nên hiền đường định đổi THIÊN-HÒA-ĐAN-DƯỢC nầy đi để cho tên cũ Đan-Dược-Thầy, động cho tên thiệt phải mua lầm những thuốc giả mạo của bọn vô lương.

Bởi cái THIÊN-HÒA ĐAN-DƯỢC nầy, gồm có ý nghĩa đầu đã ; thuốc nước trị bịnh ban của hiền-biệt (THIÊN-HÒA-ĐƯỜNG). Nên hiền đã có cầu chứng bốn chữ nầy nơi Tòa, để tránh những sự gian giảo của bọn người vô lương tâm ấy.

Vậy từ nay về đi, mỗi thứ thuốc tên THIÊN-HÒA ĐAN-DƯỢC của hiền-đường bào chế, thì ắt phải có đủ giấy thiên THIÊN-HÒA ĐAN-DƯỢC của hiền-đường, thì mới thiệt thuốc gia truyền.

Thầy thuốc THIÊN-HÒA-ĐƯỜNG, CHOLON

Hãy hút thuốc điếu

«ĐẠI-NAM»

Ngon hơn hết

COTAB

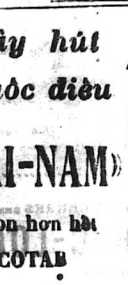

NHÀ THUỐC DAIDONG
96 Rue Pellerin 96
SAIGON
QQ

MỘT MÓN THUỐC MỚI

Trị được các chứng Phong độc, sanh bịnh ngoài da, như: ghẻ chốc, lác vẩy, lác đồng tiền, mụn cám, mụn bọc, nhọt lang ben, bì biển cùng những mụt mọc người da, cùng mình mẩy, cần đỏ có gỉ, ngứa ngáy khó chịu.

Ai có bịnh người da, hãy dùng thuốc

PHONG NGỨA

hiệu ĐẠI-ĐỒNG

Sẽ thả tiêu hết những gốc độc trong mình. Làm cho sạch trở nên tinh sạch, tươi tắm. Mỗi hộp. . . 0$60

ĐẠI-LÝ.—Thanh Thanh, Tân Tiến, Nam-Phát, Nhà thuốc Cân ông Lành, Quan hữu Hạnh Saigon—Nouvaneté, Đức Thắng Dakao—Trương văn Thái Giadinh Nguyễn văn Minh Đ.S phường Qué Phạm văn Thuận, Tân Thành Cholon—Lương thổ An Biêthoa và khắp các nơi

Savon Việt-Nam tốt hơn hết

Đá banh tại Namvang

Hội « Etoile de Giadinh » đá 1 lần chót rồi đi Hanoi

Chiều chúa nhựt 9 Decembre 1934, tại sân banh Tổng-cuộc Namvang, hội Ngôi-sao Giadinh sẽ gặp hội Sud Athlete một lần chót rồi đi Hanoi.

Trận nầy sẽ xem sướng mắt vì hai bên đều quyết thắng, hàng ngũ sẽ đều đủ tướng tài.

Quí bà quí cô, ai muốn có nhan sắc tốt ?

Ai muốn tỏ hầu viết thơ cho nhà thuốc VÕ ĐÌNH DẦN Chợlớn hay là [illegible] của hiện ấy mà hỏi xin mấy cuốn sách ở trong có nói về sắc đẹp của đàn bà. Nói rõ ràng từ khoản như sau đây :

1° Giữ gìn thiên hiêng của sắc đẹp
2° Sự lợi ích của sắc đẹp
3° Sự bảo-tồn và cách phát khởi sắc đẹp.
4° Làm thế nào mà bồi bổ sắc đẹp.
5° Cách trang điểm mái tóc.
6° Cách trang điểm gương mặt.

Quyển sách nầy có cắt-nghĩa các chứng bịnh của loài người một cách rõ ràng. Có chỉ cách trị bịnh [illegible]. Thật là một quyển sách có [illegible] mỗi người cần phải có một quyển trong nhà (1395)

DẦU CÙ-LÀ NAM-VIỆT

Bán rao hàng : 0$00—0$06—0$10—và 0$30

Đại lý : Nhà buôn NGUYỄN THỊ KÍNH - Saigon

NGUYÊN NHƠN CỦA BỊNH

MỘNG-TINH, DI-TINH VÀ HUỢT-TINH

A. — Bởi bẩm tiên thiên bất túc, hậu-thiên thất nghi, thời cần nhỏ mà quá ư sắc dục quán hồi đăng nhi trướng huỳ mê thất tinh ra.

B. — Bởi lúc tuổi cần nhỏ, sức lực mạnh mẽ tham đến sắc dục tiên trị của nơi không tự chế động mình, chơi « cột [illegible] » [illegible] cho ngực quan lớn mà thất tinh ra.

C. — Bởi người bị lúa độc uống thuốc [illegible] phạt và những trị Bảo tiện nhiều lắm cho thận thủy-suy ngực quan lớn mà thất tinh ra.

Bởi ba nguyên-nhơn kể trên mà sanh ra be chứng bịnh « Mộng [illegible] » « Di-Tinh » và « Huợt-Tinh ».

1° Nằm chiêm bao thấy mộng mị tình xuất ra là Mộng tinh [illegible] chứa nước đầy mà tráng tinh không nổi.

2° Lúc ngủ không nằm chiêm bao mà tinh xuất ra là Di-tinh [illegible] chứa nước nghĩa mà tráng ra, bịnh đã nặng.

3° Bất luận ngày đêm thình thình cứ chảy ra hoài, hoặc thấy [illegible] hay là mỏi lưng việc tình dục càng chảy ra, hoặc đi tiểu, tiểu [illegible] mà nước chảy ra, bịnh vô nặng và rất khó trị.

Người mắc phải ba chứng bịnh trên thường hay đau thắt ngan lưng [illegible] nước tiểu vàng tai chạy nhiều mắt, trong mình mệt nhọc, ăn ngủ [illegible] dặng hình vóc tiều tụy, gương mặt xanh xao càng ngày càng [illegible] Nhưng đây là đều nguy hiểm sau hoá vong hoá lúng [illegible] thành ra bịnh lao.

Người mắc phải 3 chứng bịnh trên hãy uống « Tam-tinh Hoàn » của Thầy thuốc [illegible] (số 2) của nhà thuốc VÕ-VĂN-VÂN Thủ-dầu-một thì bịnh hết dứt nọc lại dồi mạnh, 70 người uống không sót một đều [illegible] chẳng biết bao nhiêu bức thư khen tặng.

Giá 1 bài hộp (uống 5 ngày) 1p.00

VÕ-VĂN-VÂN DƯỢC-PHÒNG

Cả nhà : Y học-sĩ Võ-văn-Vân bào chế THUDAUMOT

Chúng ta phải mau mau tổ - chức một cuộc « Việt-Y Hội-Nghị »

để yêu cầu chánh phủ bác cái nghị án «Hạn chế thuốc bắc» mà bảo toàn nghề nghiệp và gìn giữ lấy lợi quyền của mình

Bức thơ gởi cho toàn thể, Y-sĩ Lương y Việt-nam, toàn thể các được phòng và các nhà Đại-lý bán thuốc của người Annam khắp xứ Nam-kỳ và Cao-Miên.

Thưa bạn đồng nghiệp,

Chánh-phủ đã có ý hạn chế thuốc bắc đã lâu, năm rồi có đem ra giữa Hội-đồng KINH-TẾ LÝ-TÀI thảo luận. May nhờ có phần đông các ông Hội-đồng thầy rõ thuốc bắc có quan hệ cần nhứt cho mạng sống của dân ta, nên mấy ông đã hết sức yêu cầu chánh phủ dẹp cái đự án ấy lại.

Nhưng đó chỉ là tạm huỡn lại chớ không phải bỏ hẳn, nam nay chánh phủ lại sắp đem ra giải quyết trong kỳ hội đồng K. T. L. T. sẽ họp tại Saigon trong tháng Decembre nầy.

Đối với việc nầy, gần trọn tháng nay dư luận quốc dân ta khắp ba kỳ rất sôi nổi xôn xao, lo sợ nếu chánh-phủ hạn chế thuốc bắc, thật vừa bại cho y-khoa nước ta, vừa nguy cho sanh mạng dân ta một cách trực tiếp lớn lao. Bao-giờ cũng lưu tâm, hết sức phấn trấn lợi hại cho chánh-phủ rồi, yêu cầu chánh phủ đừng hạn chế thuốc bắc vì cũng có nhiều tờ đề cập đến lợi quyền và vận-mạng của chúng ta một cách sáu sắng.

Hôm nửa là toàn thể Y-sĩ Lương y và các nhà chế thuốc Annam ta ở Hà-thành đã họp nhau lại, do hội Nông-Công-Thương tổ chức một cuộc « Hội-nghị thuốc bắc » lộn tại nhà hội Khai-trí Tiến-đức, thảo luận cách yêu cầu Chánh phủ, nới tay cho thuốc bắc, bàn bạc phương pháp bảo vệ y nghiệp và quyền lợi cho nhau.

Thầy sự trọng hệ của nhân-dân, dư luận của báo giới và nhứt là sự hành động đáng khâm phục của toàn thể bạn đồng-nghiệp ta ở Bắc-hà nên chúng tôi bỗng chút giựt mình. Nghĩ vì chánh-phủ sắp thi hành một việc có quan-hệ đến sanh mạng của dân ta như thế, ... ban đồng-nghiệp ở Bắc-hà đã lo phương đối phó như thế, còn sao mình và anh em mình trong nầy vẫn lơ lẩu thờ ơ như thế ?

Chúng tôi thấy một cái cấp vụ, nên không nề gì điều tắt, thành thật đứng lên, có mấy lời vân tắt trung cáo với toàn - thể đồng-nghiệp ta lai Nam - kỳ và Cao-miên. Xin các bạn hãy mau mau hiệp lại cùng chúng tôi mà tổ-chức một cuộc « Việt-y hội-nghị » để cùng nhau thảo luận phương sách.

Thứ nhứt là xin chánh-phủ bạn hãn cái nghị - án kia, thử nhìn là mưu việc bảo toàn cho y-nghiệp của mình và bình vực quyền lợi cho nhau, vân vân.

Chúng ta không thể điềm nhiên ngồi ngó cho cái nghề nghiệp của ta bị bó buộc hay là bị cấm luôn, chúng ta không thể để cho vận mạng sẽ khuynh nguy. Ấy vậy chúng ta phải đồng tâm hiệp lực để góp sức với đồng nghiệp ta ở Bắc-hà mà bảo toàn cho nghề nghiệp và quyền lợi của chúng ta.

Điều cần nhứt là chúng ta phải để dạ cái nguyện vọng của chúng ta lên cho chánh-phủ hiểu rõ thì mới mong chánh-phủ sẽ rộng ơn cho chúng ta, chớ cón cứ mắc kệ lâm thinh thì chánh-phủ đâu có thâu rõ cái sự cần thiết của đàn ta về môn thuốc bắc, mà chánh-phủ ban hành cái nghị án rồi, chừng đó có hai cho ta bao nhiêu cũng đã lỡ rồi, không thể kêu nài vào đâu cho được.

Vậy hỏi anh em nghiệp hữu, hãy sớt sáng mạnh mẽ lên, hiệp nhau lại cho mau mau, lo việc ích chung cho vận mạng nước nhà.

Các nghiệp hữu xa gần, ai muốn tán thành, hoặc muốn tỏ ý kiến gì xin gởi thơ, cho cái địa chỉ cho rõ ràng đặng tiện bề chúng tôi sẽ mời chư nghiệp-hữu.

BÙI-VẠN CÔN

Chủ nhà thuốc Ng.-thị-Kính
30 rue Garros SAIGON

Tại Đại Hội-đồng

(Tiếp theo trương nhứt)

nay tình hình kinh-tế xứ nầy bình như đã được giảm bớt ít nhiều, rồi xin các ông đại-biểu hãy hiệp tác để bắt tay vào việc.

Giờ vấn-đề cứ các ủy-ban, ông De Lachevrotière đứng dậy xin cứ ra một ủy-ban Ngân-sách (*Commission du Budget*) ; một uỷ-ban các vấn-đề linh-tinh (*Commission des affaires diverses*) ; uỷ ban vậy đó khi có một quan niệm ấy thay » (*Ý-kiến quan Toàn-quyền Robin*)

Trong hài diễn văn, quan Toàn-quyền Robin chỉ kể đại khái về tình hình kinh tế lý tài, ngân-sách của xứ Đông-dương.

Trước hết quan Toàn-quyền nói về vấn đề thu xếp nợ nần của điền-chủ và thương-gia là khoản mà ngài cho là nên để ý trước nhứt. Vấn đề nầy đã lo nghĩ sau khi xây ra nạn kinh-tế, quan trong nhứt là nó có thể vẫn-cứu được chác chắn và lâu dài cho nền kinh-tế xứ nầy được. Vấn-đề thu xếp nợ nần cho riêng về xứ Nam-kỳ thôi. Chánh-phủ đã lập sổ cho vay dài hạn bớt tiền lời của các hội Canh nông.

Vấn-đề thu xếp nợ nần kể cũng đã gần xong rồi.

Bắt qua lúa gạo, quan Toàn-quyền nói về giá lúa sụt và việc các thi-trường ngoại-quốc đã bế lấc.

Bởi thế, chánh - phủ Thượng-quốc đã mua rất nhiều gạo Đông dương. Quy Thượng-quốc vì muốn bình vực lúa mà, đã nghĩ đến việc bán-chế và đánh thuế nhập cảng, song chánh-phủ Đông - Dương nhứt định phản-kháng chuẩn kỳ cùng.

Hiện giờ, thị trường Nam-dương đã mất, song Ấn độ Hồng Mao và miền Nam Phi-Châu đã bổ mua gạo của ta nhiều. Nhờ đó mà số xuất-cảng thêm được hơn mấy năm trên 50 Thuộc địa Pháp ở Phi-châu và đảo Cuba cũng đã bắt đầu ăn gạo Đông dương.

Về nghề trồng bắp thì mấy năm sau nầy vẫn được phát đạt mau chóng. Bộ là nhờ thị trường Pháp đã mở rộng cửa cho bắp Đông-dương.

Cao-su thì cũng khá hơn mấy năm trước. Năm tới có lẽ còn xuất cảng thêm nhiều nữa.

Chế độ đặt rượu ở đây thì chưa được hoàn toàn. Vậy ta cần phải chấn chỉnh, tìm phương thế để chấn chỉnh lại. Điều cần thì bánh trước nhứt là phải lập tức sửa đổi lại giá rượu cho hiệp với giá lúa hiện thời. Giá cũ ai cũng biết là cón cao lắm. Giá rượu cao tức là một dịp kiếm tiền của bọn đặt rượu lậu vậy. Quan Toàn-quyền nói rằng từ ngày nhậm chức tới giờ, ngài không bao giờ có ý muốn bắt buộc dân sự phải

Ông De Lachevrotière nói xong Hội đồng liền giải tán. Đồng hồ đã chỉ quá sáu giờ.

Lược thuật bài diễn-văn của quan Toàn-quyền Robin đọc trong buổi khai mạc của Đại Hội - đồng

« Lúc việc trong buổi hiện-tại, o liệu cho buổi tương-lai đối với bổn-chức, bổn chức chỉ có một quan niệm ấy thôi » (*Lời quan Toàn-quyền Robin*)

Trong bài diễn văn, quan Toàn-quyền Robin chỉ kể đại khái về tình hình kinh tế lý tài, ngân-sách của xứ Đông-dương.

Trước hết quan Toàn-quyền nói về vấn đề thu xếp nợ nần của điền-chủ và thương-gia là khoản mà ngài cho là nên để ý trước nhứt. Vấn đề nầy đã lo nghĩ sau khi xây ra nạn kinh-tế. Quan trọng nhứt là nó có thể vẫn-cứu được chác chắn và lâu dài cho nền kinh-tế xứ nầy được. Vấn-đề thu xếp nợ nần cho riêng về xứ Nam-kỳ thôi. Chánh-phủ đã lập sổ cho vay dài hạn bớt tiền lời của các hội Canh nông.

Vấn-đề thu xếp nợ nần kể cũng đã gần xong rồi.

Bắt qua lúa gạo, quan Toàn-quyền nói về giá lúa sụt và việc các thi-trường ngoại-quốc đã bế lấc.

Bởi thế, chánh - phủ Thượng-quốc đã mua rất nhiều gạo Đông dương. Quy Thượng-quốc vì muốn bình vực lúa mà, đã nghĩ đến việc bán-chế và đánh thuế nhập cảng, song chánh-phủ Đông - Dương nhứt định phản-kháng chuẩn kỳ cùng.

Hiện giờ, thị trường Nam-dương đã mất, song Ấn độ Hồng Mao và miền Nam Phi-Châu đã bổ mua gạo của ta nhiều. Nhờ đó mà số xuất-cảng thêm được hơn mấy năm trên 50 Thuộc địa Pháp ở Phi-châu và đảo Cuba cũng đã bắt đầu ăn gạo Đông dương.

Về nghề trồng bắp thì mấy năm sau nầy vẫn được phát đạt mau chóng. Bộ là nhờ thị trường Pháp đã mở rộng cửa cho bắp Đông-dương.

Cao-su thì cũng khá hơn mấy năm trước. Năm tới có lẽ còn xuất cảng thêm nhiều nữa.

Chế độ đặt rượu ở đây thì chưa được hoàn toàn. Vậy ta cần phải chấn chỉnh, tìm phương thế để chấn chỉnh lại. Điều cần thì bánh trước nhứt là phải lập tức sửa đổi lại giá rượu cho hiệp với giá lúa hiện thời. Giá cũ ai cũng biết là cón cao lắm. Giá rượu cao tức là một dịp kiếm tiền của bọn đặt rượu lậu vậy. Quan Toàn-quyền nói rằng từ ngày nhậm chức tới giờ, ngài không bao giờ có ý muốn bắt buộc dân sự phải

VẮN TẮT

Đến lại Genève, ông Bàng trưởng Laval nước Pháp có thiết tiếc đến ông Benes, Jewitch và Fotitch kế mà ông càng nói chuyện về vấn đề Sarre và vệ lời yêu cầu của mấy Nam-kỳ lập-phủ và về điều [illegible]

Một bạn đồng nghiệp [illegible] hưởng ứng theo chúng tôi mà lên [illegible] xét phóng ngũ một cách [illegible] quyền của ông [illegible]

Nghe đâu như chú phương [illegible] đường Amiral Courbet đã [illegible] lên quan Thống đốc kêu nài về [illegible] mình bị phạt oan [illegible] trong nghề làm ăn.

Theo tin của tờ báo [illegible] ở Đông kinh thì có lẽ chánh phủ [illegible] đã nhứt định lấy lại những quyền [illegible] cho các nhà báo ngoại quốc [illegible] bọc.

Một bạn trẻ sự lập ra để thương thuyết với các nhà báo [illegible] về vấn đề sắp đặt những [illegible] trong việc buôn bán tiền Trung, [illegible]

[illegible] ứng tương hết, song [illegible] môn thuế ấy thì phải [illegible] cách nào cho đúng lẽ nhưng sự buôn bán lại thì thôi.

Về thuế [illegible], các nhà [illegible] muốn cũng vẫn có kêu nài [illegible] như vấn-đề rượu, ngài đã tìm cách để làm cho vừa lòng mọi người.

Về vấn-đề thuốc lá Chánh-phủ đã tìm cách khuyến khích [illegible] trồng thuốc và việc [illegible] Có mấy hãng thuốc đã lập [illegible] làm thuốc hút gia [illegible] cho đàn bổn xứ dùng. Chánh-phủ phải kiểm sát, trông nom kỹ đến [illegible] trồng thuốc gần xóm [illegible] trên. thuyết biện nầy cũng không thiệt hại về nghề trồng thuốc [illegible] nào hết.

Về thuế phiện thì cũng [illegible] thay đổi gì cả. Nhưng [illegible] sự buôn lậu hành [illegible] có thể hai cho số thâu. [illegible] phủ đã nghiên cứu phương [illegible] hết sức trừ sự [illegible] thêm số thâu của Ngân sách.

Bắt qua ngân sách, quan Toàn-quyền cho biết rằng mọi năm ngân sách cứ thiếu hoài thêm. Chánh phủ cần phải tìm phương pháp để chống lại, vì khoản chi phí nào cũng phải tiết kiệm hết. Như vậy mà số tiền chi phí vẫn cón nhiều hơn số tiền thâu nhập. Mỗi năm lại thấy phàn nguy ngập thêm. Bởi vậy cần phải lập lức tìm cách ngăn ngừa và tìm huề lợi mới khác để đắp vào lỗ thủng.

Chánh phủ Đông-dương phải cầu cứu nơi Thượng quốc. Thơ như sự yêu cầu của quan Toàn quyền, chánh phủ Thượng-quốc đã bớt cho khoản liên phụ-cấp của Đông-dương cho bình lo Pháp và mở cuộc công-thái của chánh phủ Pháp bảo đảm.

Chánh-phủ hết sức tìm cách tiết-kiệm để làm cho ngân-sách được quân bình. Ngoài ra chánh phủ còn dự định mở ra một cuộc xổ số Đông-dương để góp vào Ngân sách.

THUỐC TRỊ BỊNH ĐÀN BÀ

Dùng thử, thử khỏi tốn tiền

QUẢNG-CÁO ! QUẢNG-CÁO !

Hai tiếng quảng cáo làm cho biết bao nhiêu người lầm lạc. Kẻ giàu như người nghèo bị có bịnh thì lật đật tìm thầy hoặc xem báo kiếm quảng cáo nào nói hay mới giỏi trảng chứng bịnh của mình mau mau mua về uống, bịnh đã không thấy giảm mà lại cón thêm.

Nói ra đây chẳng phải khoe chớ thật tình chúng tôi cha truyền con nối làm thuốc đã bao đời không phải nhờ ai kia lượm được lỉ tos thuốc gia truyền rồi mở tiệm làm càng quảng cáo tung bừng vỡ lở, miền hàng của mình chạy, tới của mình đặt là mãn nguyện.

Chúng tôi đây tiềm kiếm trong kết thảy những sách vở của những đấng danh y xưa nay ở A Đông nầy : rồi lần hồi trong ba năm trường như thế mới chế ra được một món thuốc chuyên trị bịnh đàn bà linh nghiệm cấp kỳ. Đã có cho không ngoài 400 người đàn bà và con gái đàng thử trăm người như một đều công-hiệu đó là món TIÊN DƯỢC.

Món thuốc ấy tên là : CUNG NGA BỬU KIM ĐƠN chuyên trị những chứng bịnh nầy :

1°—Đàn bà đau tử cung tử cung sưng, tử cung lệ xuống, huyết trắng ra dầm đề, tử cung lạnh không có con.
2°—Bạch đái hạ.
3°—Đàn bà bị huyết bằng uống vào cầm lại.
4°—Có thang không đúng hay đau bụng mâu tay chưn bỗy hoặc mình mẩy nhức nhối.
5°—Đàn bà hay con gái đau máu, nước da vàng vọt ăn uống không tiêu càng ngày càng ốm

Qui bà qui cô mắc những chứng bịnh trên đây ở xa viết thơ về bổi hay đến thường lượng Bổn đường sẵn ông bán thuốc CUNG NGA BỬU KIM ĐƠN sẵ bán một lấy phân nữa tiền thôi bà cho chỗ ở chắc chắn chưng đúng rồi cầu thật hay sẽ trả tiền phân nữa thôi trong hai tháng.

Kể từ nay tới 31 Décembre CUNG NGA BỬU KIM ĐƠN sẽ bán một lấy phân nữa tiền thôi cho những bà không cho biết chỗ ở.

Bổn đường đã chế ra thứ CÚ LÀ SỰ TỪ chuyên trị bà chửng hay bực nhọc sẽ ai cũng đều biết ngày sau bổn đường chế ra thuốc CUNG NGA BỬU KIM ĐƠN nầy chuyên trị bịnh đàn bà hay hơn nữa. Thuốc nầy kỵ khi đàn bà nóng lạnh xổ mũi nhức đầu không nên uống. Mỗi ngày uống 1 hườn chia làm hai, sớm mai và chiều

Giá một hộp 5 hườn 1$50 ***Lấy phân nửa tiền 0$75***

Cầu cáo,

THOẠI - ĐỨ - ĐƯỜNG

135, rue de Paris, Cholon

(1316)

TRƯỜNG DẠY CHUYÊN MÔN

DACTYLOGRAPHIE
COMPTABILITÉ—COMMERCE

(là những khoa yếu-trọng mà mấy người có học thức cần phải biết)

Ông NGUYỄN VĂN MÙI Đốc học trường thương mãi Thanh-Tâm là người thông thạo về khoa thương mãi.

Năm 1922 ông có cái sáng kiến lập ra trường thương mãi để giúp ích đồng bào trước nhứt ở Saigon. Ai cũng biết thứ đó ngài trường ông ở Dakao rất là thạnh hành song tóc và hiện nay mấy người làm việc đánh máy và bốt toán trong mấy sở công và tư phần đông đều là cựu sanh viên trường Nguyễn-văn-Mùi cả.

Nay ông lãnh dạy riêng (Cours particulier application pratique et technique) khoa bát toán, thương mãi và đánh máy tại nhà tư của ông ở số

73 đường Mac Mahon Saigon.

Qui vị thương gia, soạn giả xổ sách lớn năm mà không đúng bịt bóc, muốn một mớ cửu hàng, muốn làm sổ sách rành rẽ, xin đến nơi đây có các tay CHEFS-COMPTABLES chuyên môn tính làm sổ sách rành rẽ và đúng theo bịt.

TRỊNH-TẤN-PHÁT.

IMP. THANH-MẬU 5-7 Rue de Reims Saigon

Le Gérant NGUYỄN-VĂN-SÂM